

MILLIY TIKLANISH

13 (126)

2011 йил 6 апрель, чоршанба

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг ижтимоий-сиёсий газетаси

www.milliytiklanish.uz

2008 йил 30 октябрдан чиқа бошлаган

Ёш хунармандлар

Юртимизда истиқлол йилларида маънавий, моддий меросимизни асраб-авайлаш, миллий хунармандчилик, халқ амалий санъатининг нодир ва қадимий анъаналарини қайта тиклаш, янада ривожлантириш, ёшлар ўртасида кенг тарғиб-ташвиқ этишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

"Бахтли" оролнинг бахтсиз кунлари

Япониядаги АЭСда содир бўлган мудҳиш ҳодиса атом энергетикасига эга ўнлаб мамлакатларни хушёр тортирди. Германиядаги 17 та АЭСдан 7 таси 2011 йилнинг охирида ёпиладиган бўлди. Швейцарияда 4 та АЭС қурилган бўлиб, улар аҳолининг электр манбаига бўлган эҳтиёжининг 40 фоизини қоплайди. АЭСлар анча эскириб қолгани учун конфедерацияда 2013-2014 йилларда АЭСларни ёпиш масаласига бағишланган референдум ўтказилиши мўлжалланган.

Ипак иплар жилоси

Бугунги ёш каштадўзлар анъанавий ва маҳаллий намуналарни ўрганиб, улардан нусхалар тикиб, ўзига хос нақшларни ҳам киритишаётгани, бунинг натижаси ўлароқ уларга замонавий руҳ бахш этилаётгани ҳамда бетақдор композициялар яратиётгани таҳсинга лойиқ.

3 ПАРТИЯ ҲАЁТИ

7 ХАЛҚАРО ҲАЁТ

8 КЎЗГУ

КОНЦЕПЦИЯ: ЎЗМТДПнинг УСТУВОР ВАЗИФАЛАРИ

БУРЧ ВА МАНФААТ

Сиёсий манфаатлар ранг-баранглиги тарихий ҳодисадир. Уларни ягона олий мақсад сари қовуштириш эса тарихий вазифа. Энг мураккаби ҳам аслида мана шунисидир. Биз уни, одатда, бир сўз билан умуммиллий манфаат, деймиз. Умуммиллий манфаат ҳар бир халқда бор. Ҳар бир жамият, унинг аъзолари — арбоблар, сиёсатшунослар, олимлар ва ҳоказо — уни ўзича англайди ва ифодалайди. Лекин "Юрт тинчлиги, Ватан тараққиёти, Халқ фаровонлиги", шубҳасиз, уларнинг энг сарасидир. Негаки, Юртбошимиз томонидан тақдим этилган ушбу қисқа ва лўнда мақсад-муддао ҳаммага тушунарли бўлиш баробарида ҳар бир инсон манфаатига мосдир! Шу маънода мамлакатимизда бирон бир сиёсий куч, ижтимоий қатлам йўқки, Юрт тинчлиги, Халқ фаровонлиги, Ватан тараққиёти таясини инкор қилмасин.

Президентимиз "Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси"ни тақдим этиш асносида "Ҳаёт бу кураш де-

ганидир" хулосасини бежиз таъкидламаганларига аминмиз. Биз сўз юритаётган мавзу нуқтаи назаридан, умр бу дунёқарашлар, феъл-атворлар, имкониятлар, салоҳиятлар қарама-қаршилигини ўз

ичига олган манфаатлар курашидир. Бу жараён муайян бир тартиб доирасида, ўтмиш тажрибаси ва замона талаби даражасида кечиши лозимлиги ҳам табиий. Шу маънода Концепцияда олға сурилган ғоя ва фикрлар мағзини чуқурроқ чақишга уринган киши Ислам Каримов қаламига мансуб "Ўзбекистон XXI аср бўсағасида" асарини синчиклаб ва англаб ўқиши лозим, деб ҳисоблаймиз. Чунки, айнан ўша асарда сиёсатшуносликда илк бор илгарилари Турон, Туркистон, эндиликда эса Марказий Осиё деб аталмиш минтақа ва унинг юраги Ўзбекистондаги ижтимоий-сиёсий муносабатлар тарихи, замонавий ҳолати ва келажаги ҳар қандай давлат ва жамиятни тутиб турадиган хавфсизлик, барқарорлик ва тараққиёт сингарии ўта муҳим уч омил орқали таҳлил қилиб берилган. Моҳият эътибори билан эса айнан мазкур омиллар ҳар қандай давлат ва жамият борли-

гининг сифат даражасини белгилаб берган ва беради. Бундан чиқди, хавфсизликка таҳдиднинг олдини олиш, барқарорлик шартларини тан олиш ва тараққиёт кафолатларини таъминлаш тинч ва фаровон яшаш, ривожланишнинг изчиллигидан манфаатдор ҳар қандай халқ, айниқса, давлат ва жамият бошқарувида қатнашишга даъвогарлар учун мажбурийдир.

Албатта, булар айтишга осон ва амалда бажариш қийин, лекин мумкин бўлган вазифалардир. Шу муносабат билан Юртбошимизнинг бундан буён ижроия ҳокимияти бошлиғи — Бош вазир номзодининг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасига сайловда энг кўп депутатлик ўрнини олган сиёсий партиялар томонидан кўрсатилиши, Бош вазирга нисбатан ишончсизлик вотуми институтининг жорий этилишига оид ташаббусига диққатни қаратишни лозим топдик.

2-бет

ТАРАҚҚИЁТНИНГ ЯНГИ ИСТИҚБОЛИ

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ УСТУВОР ВАЗИФАЛАРИНИ БЕЛГИЛАМОҚДА

Термиз шаҳрида ЎЗМТДП Марказий Кенгаши ва Сурхондарё вилояти Кенгаши Ижроия қўмитаси томонидан ташкил этилган анжуман Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг 2010 йил 12 ноябрда бўлиб ўтган Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги «Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси» номли маърузасидан келиб чиқадиган долзарб масалаларга бағишланди. Унда ЎЗМТДП Марказий Кенгаши, Сурхондарё вилояти Кенгаши Ижроия қўмитаси аъзолари, халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашлари депутатлари, партия фаоллари ҳамда ОАВ вакиллари иштирок этди.

Анжуманда Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси Марказий Кенгаши Ижроия қўмитаси раиси Ахтам Турсунов "Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси ва ЎЗМТДП Сурхондарё вилоят ташкилотлари олдида турган вазифалар" мавзусида маъруза килди.

— Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов-

нинг Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг ўтган йил 12 ноябрь куни бўлиб ўтган қўшма мажлисидаги маърузаси жамият ҳаётини янада демократлаштириш ва мамлакатимизни модернизация қилиш йўлида тараққиётимизнинг янги истиқболларини белгилөөчи том маънодаги тарихий аҳамиятга молик воқеа сифатида ҳаётимиздан ўрин олди, — деди нотиқ.

2-бет

ДАВЛАТ ҲОКИМИЯТИ ВА БОШҚАРУВИНИ ДЕМОКРАТЛАШТИРИШ

УНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИЛМОҚДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов ҳақли қайд этганидек: "Бирон бир давлат ўзининг Асосий қонунда давлат ва ижтимоий қурилиш асосларини, фуқаролар ҳуқуқлари ва эркинликларини, жамият тараққиётининг иқтисодий асосларини ва стратегик йўналишларини мустақам-

ламагани ҳолда ҳақиқатдан мустақил бўла олмайди".

Ўзбекистон Республикасининг давлатимиз раҳбарининг бевосита раҳбарлиги остида ишлаб чиқилган ва қабул қилинган

4-бет

ИЖОДИЙ МУЛОҚОТ

АНЪАНАЛАР ДАВОМ ЭТАДИ...

Тошкент давлат маданият институтида "Устоз-шогирд анъаналари" доирасида навбатдаги ижодий концерт кечаси бўлиб ўтди. Унда хуш-овоз хонанда, таниқли бастакор, Ўзбекистон халқ артисти Ўлмас Расулов ва шогирдлари иштирок этди.

Ўзига хос концерт дастури устоз санъаткорнинг магистратура босқичида таҳсил олаётган талабалари ижодий кечасига айланди, десак муболага бўлмайди.

Турли салбий иллатлардан ёшларни асраш, она Ватанга муҳаббат, бой маданий-мерос ва тарихимизга садоқат руҳида тарбиялашда миллий санъат ва мусиқанинг ўрни беқиёс. Мусика ўзини ва ўзлигини ҳурмат қиладиган, миллийлигини намоён эта оладиган ёшларни тарбиялашда муҳим аҳамият касб этади. "Эй ёри жоним", "Абдурахмонбеги", "Хожиниёз -II", "Яли-яли" каби асрлар давомида сайқалланган ҳамда ижро этиб келинаётган қўшиқлар кечага ўзгача фойз қўшди. "Уфори ирок" куйининг танбур ижросидаги оҳанги йиғилганларга катта таассурот қолдирди. Барно МЕЛИҚУЛОВА

Соҳибқирон Амир Темур ибн Муҳаммад Тарағай Барлос мард, жасур, қўрқмас, довурак, моҳир дипломат, етук сиёсатчи, ботир саркарда, буюк давлат арбоби каби ижобий хислатлари туфайли жаҳон тарихида ўчмас из қолдирган.

Соҳибқирон Амир Темурнинг Йилдирим Боязид бошлиқ Усмонлилар империяси устидан 1402 йил 28 июль Анкарада эришган ғалабасини машҳур инглиз тарихчи олимаси Хильда Хукхэм хоним қуйидагича таърифлайди: "Унинг (Амир Темурнинг) душман устидан ғалабаси бир ерда вайронагарчиликлардан, бошқа ерларда эса ҳалокатлардан, сақланишга ёрдам берди. Улар Усмонлилар томонидан Константинопол ҳалокатини, Византиянинг ўлим азобини 50 йил орқага сурди. Сўнгги салб юришларини ҳисобга оладиган бўлсак, бундаги муҳдатни орқага суриш насронийлик ва Европа тақдири учун халқ қилувчи аҳамият касб этди. Амир Темур ғалабасининг аҳамияти рус князлари учун ҳам озмунча бўлмади. Унинг Олтин Ўрда устидан ғалабаси ягона Русия давлатини барпо этиш йўлидаги асосий ғовни бартараф қилди. Шимолий дашт ерларида ҳам мўғул ҳукмронлиги тугатилди, жанубга қўчган қуруқликдаги қарвон йўли савдоси рус давлатларига (князликларига) узоқ мамла-

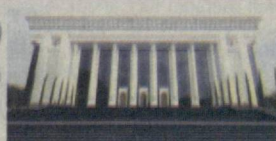
катлар билан савдо олиб бориш имкониятини берди". Машҳур рус шарқшуноси ва тарихчиси А.Якубовский Амир Темурнинг Русия учун қилган хизматларига қуйидагича таъриф беради: "У фақат Марказий Осиёни бирлаштиришгагина муваффақ бўлмай, балки Русияга ҳам катта химмат ва хизмат кўрсатди". Амир Темур Усмонли турклар (Йилдирим Боязид 1389-1402 йй.) ва Олтин Ўрда хони Тўхтамишхон устидан ғалаба қозонмаганида Европанинг тараққиёти, Русиянинг марказлашиш жараёни анча муҳдатга орқага сурилар эди. Шунингдек, Европада буюк географик кашфиётлар, "Уйғониш", яъни Ренессанс ва буюк капиталистик муносабатлар бўлмас ёки анча кейин, секинлик билан рўй берган бўлар эди, дейиш мумкин. Шунинг учун ҳам Амир Темурнинг турклар устидан қозongan ғалабаси муносабати билан Франция қироли Карл VI, Англия қироли Генрих IV, Кастилия ва Леон қироли Генрих III ўз элчилари орқали табрик йўллаб, "Европанинг халоскори" деб атагандилар.

5-бет

"Milliy tiklanish" газетасига обуна бўлинг!

Нашр кўрсаткичи — 158

СИЁСАТ

КОНЦЕПЦИЯ: ЎЗМТДПнинг УСТУВОР ВАЗИФАЛАРИ

БУРЧ ВА МАНФААТ

(Давомий. Боши 1-бетда)

Халқаро тажриба, хусусан, демократик ривожланиш йўлига биздан анчагина олдин кирган мамлакатлар синовидан ўтган мазкур қоидалар биз учун ижтимоий-сиёсий аҳамиятга эгадир, десак айтиш ҳақиқат бўлади.

Сиёсий партиялар томонидан Бош вазир номзодининг таклиф этилиши ва унга нисбатан ишончсизлик вотумини қўлланиши билан боғлиқ янги ташаббуслар ижтимоий-сиёсий муҳит мавжудлиги шароитида жорий этилмоқда.

Мустамлакачилик ва коммунистик мафкура ўзақлари қоришиб кетган тузумдан демократик ҳуқуқий давлат, очик бозор муносабатларига асосланган фуқаролик жамиятига ўтишнинг энг мақбул йўли саналмиш "Ўзбек модели"нинг ҳаётбахш-лиги, миллий, тарихий, маданий қадрият ва тушунчаларнинг замонавий интилишлар билан ўзаро уйғунлигига эришиш, миллатлар ва динлараро муносабатлар мувозанатини таъминлаш, самарали ва замонавий ҳавфсизлик тизими ҳамда XXI аср талабларига мос таълим тизимини яратиш, бутун дунёни ларзага солиб, ҳар бир давлат лаёқатлик даражасини синовдан ўтказётган жаҳон молиявий инқирозни таъсири ва оқибатларини бартараф этиш каби ўта залворли ва жуда ноқий масалаларда ўзини намоеён этганлиги ҳам яхши маълум. Шуларнинг ўзиёқ тушунган ва сезгир одамга ўтган йигирма йиллик эркин тараққиётимизда қандай йўл босиб ўтилганлигини аёнлаштиради-қўяди.

Шу ўринда, 2000 йил 9 январь кунини Юртбошимиз томонидан билдирилган мана бу фикрни эслатишни ҳам фарз, ҳам қарз, деб биламиз: **Мениннг орзуим, мениннг макссад-муддаойим Ўзбекистонда бирон бир шахсга боғлиқ бўлмаган, ўзини-ўзи бошқарувчи ижтимоий-сиёсий тизим яратишдир!** Давлат ва жамият микёсидаги барча ҳаракатлар ишни тизимли равишда ташкил этиш ва унинг ҳар бир бўғини ўз вазифасини салоҳиятли тарзда бажариши масаласига давлатимиз раҳбари

ўтган йили Бухоро вилоятига ташрифлари чоғида ҳам бежиз урғу бермадики, албатта. Демак, самарали бошқарув тизimini барпо этиш бу масалаларнинг масаласидир. Лекин таъкидланиши осон мазкур муаммони қандай ечиш мумкин?

Бунинг учун Президентимиз томонидан 2002 йили айтилган **«тараққиётнинг ҳар бир босқичи — бу янги муаммолар ва уларни бартараф этиш йўлидаги янги вазифалар демакдир»** қоидасини ёдга олишимизга тўғри келади. Мазкур қоида нафақат Ўзбекистон, балки умуман ривожланиш жараёнига эга ҳар қандай ҳодиса учун тўғри эканлигини биз ўша пайтда тарихий ва замонавий мисоллар кесимида таҳлил қилишга уриниб кўргандик. Парламент — ҳукумат муносабатларида 2002 йили бошланган босқичнинг энг жиддий палласига кириш арасида эса ушбу қонунят ёрдамида фикр юритиш зарурати табиий ҳол-

дир. Зеро, "ҳокимиятнинг қонун чиқарувчи, ижро этувчи, суд тармоқлари ўртасида мувозанатни, улардан ҳар бирининг ҳақиқий мустақиллигини таъминлаш" принципи, икки палатали парламентнинг ҳуқуқий моҳияти, миллий парламентаризмнинг янги босқичида қонун қабул қилиш ва уни амалга ошириш жараёни айнан 2002 йили қабул қилинган "Референдум яқунлари ҳамда давлат ҳокимияти ташкил этилишининг асосий принциплари тўғрисида"ги Конституциявий қонунда ўз аксини топган эди. Бошқача айтганда, аввало муаммонинг принципал ечими халқ муҳокамаси ва тасдиғидан ўтказилиб, қонун воситасида ҳал этилди.

2004 йили яна бир ўта муҳим — сиёсий партияларни молиялаштириш масаласига ойдинлик киритилди. Шу мақсадда қабул қилинган қонуннинг марказий нуқтаси, шубҳасиз, сиёсий партияларнинг уставда назарда тутилган фаолиятини, шунингдек сайловларда иштирок этишини давлат томонидан молиялаштириш амалиётининг жорий этилиши бўлди. Негаки, ҳар қандай давлатнинг куч-қудрати унинг иқтисодий негизига нақадар бақувват ва мустақиллигига боғлиқ бўлганидек, давлат ва жамият бошқарувида даъвогар ҳар қандай сиёсий партия ҳам худди шундай иқтисодий сифат омилга эга бўлиши зарурати исбот талаб қилмайдиган ҳақиқатдир. Бундан ташқари, фракция тузиш учун зарур миқдорда депутатлик ўринларини олган сиёсий партиянинг давлат маблағларини олиш ҳуқуқига эга бўлиши

аслида фуқароларнинг давлат вакиллик идораларига сайланишдаги тенг ҳуқуқлигини таъминлаб берганлигини ҳам алоҳида урғулаган бўлардиқ.

"Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида"ги Конституциявий қонунда сиёсий партиялар фракцияларининг, шу жумладан муҳолифат фракция ваколатларининг аниқ-тиниқ белгилаб қўйилиши сиёсий партиялар ҳокимият учун курашда иқтисодий тенгликка эга бўлиш имкониятидан ташқари бевоқиф вакиллик идорасида рақобатқодирликка, кам ўрин (бинобарин давлат томонидан молиялаштиришнинг камроқ миқдори) қўлга киритилганига қарамай "қонун билан қафолатланган ҳуқуқлари парламентдаги кўпчилик томонидан камситилиши"га йўл қўйилмаслигига эришилди. "Сиёсий партия фракцияси ўз вакили Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосари лавозимларидан бирини эгаллашда қафолатли ҳуқуққа эга" қоидадан кўзланган муддаолардан бири эса бошданок ҳар бир сиёсий партия, аслида уларга тарафқаш ижтимоий қатламлар манфаати ва умидидаги адолат мувозанатини таъминлашдан иборат эди, десак адашмаймиз.

Президентнинг ижроия ҳокимият бошлиғи, Вазирлар Маҳкамасининг раиси каби ваколатларининг тугатилиши ва бу борадаги вазифаларнинг Бош вазир зиммасига юклатилиши, Президентнинг айрим ваколатларининг парламент ихтиёрига ўтказилиши — буларнинг бари ўтган йиллар давомида Президент, қонун чиқарувчи ва ижроия ҳокимияти ўртасидаги ваколатларнинг мутаносиб тақсимланишини таъминлаш йўли-

Ижроия ҳокимиятнинг тилга олинган ўта оғир ва масъулиятли ваколатлари ижросига биринчи масъул шахс — Бош вазирнинг муносиб номзодини топа ва танлай олиш юкини партиялар, хусусан, бизнинг "Миллий тикланиш" демократик партиямиз уддалай оладими? Бунинг учун, аввало, сайловчиларни ўзига ишонтириб, Қонунчилик палатасида кўпчилик ўринини қўлга кирита оладими?

да амалга оширилган, энг асосийси, замона синовидан ўтган муҳим қадамлар ҳисобланади. Сиёсий партиялар томонидан Бош вазир номзодининг таклиф этилиши ва унга нисбатан ишончсизлик вотумининг қўлланилиши билан боғлиқ янги ташаббуслар ижтимоий-сиёсий муҳит мавжудлиги шароитида жорий этилмоқда. Шу билан бирга, фикри охижимизча, мазкур икки янгиликнинг ўзига хос фавқулодда тарихий аҳамияти бор. Чунки, шу чоққача қонун чиқарувчи идорани шакллантириш тўғрисида тўғри сайловчи — сиёсий партиялар муноса-

батлари орқали ҳал қилиниб келинган бўлса, бундан буюн иқтисодийнинг, ижтимоий ва маънавий соҳанинг самарали фаолият кўрсатишига раҳбарликнинг, қонунлар, Олий Мажлис қарорлари, Президент қарарлари, қарорлари ва фармойишларининг ижросини таъминловчи давлат идораси бошлиғини танлаш масъулияти ҳам аксарият жиҳатдан айнан шу — сайловчи — сиёсий партиялар муносабатларининг гарданига тушади.

Юртбошимизнинг **"мазкур ислохотларнинг муваффақияти, авваломбор, ... фуқароларимизнинг ижтимоий-сиёсий фаоллигига, уларнинг сиёсий ва ҳуқуқий маданиятининг юксалишига ва ўз-ўзидан аёниқ, биринчи навбатда сиёсий партияларнинг етуклик даражасига, уларнинг Ўзбекистонимиз тақдири ва келажига дахлдор бундай улкан масъулиятли ваколатларни ўз зиммасига олишга қай даражада тайёр эканлигига бевосита боғлиқдир"** сўзлари замирида айнан шу ҳақиқат ётибди, деб ҳисоблаймиз. Чунки, энди моҳият эътибори билан сайловчининг овози фақатгина парламентнинггина эмас, балки ижроия ҳокимиятнинг ҳам унумли ишлашида ўзининг ҳал қилувчи кучига эга бўлади. Демак, маълум маънода у ҳам жавобгар бўлади. Ижроия ҳокимиятнинг тилга олинган ўта оғир ва масъулиятли ваколатлари ижросига биринчи масъул шахс — Бош вазирнинг муносиб номзодини топа ва танлай олиш юкини партиялар, хусусан, бизнинг "Миллий тикланиш" демократик партиямиз уддалай оладими? Бунинг учун, аввало, сайловчиларни ўзига ишонтириб, Қонунчилик палатасида кўпчилик ўринини қўлга кирита оладими? Номзодга Сенат ҳам овоз бериши тартибидан келиб чиққан ҳолда маҳаллий кенгашларда кўпчиликка эришиш орқали юқори палатани шаклланти-

ришда уддабурон бўла оладими? Мазкур саволларга амалда жавоб тополган партиягина ҳақиқий сиёсий кучга айланиши эса ўз-ўзидан аён. Шуларнинг ўзиёқ Президентимиз ташаббуси чиндан ҳам ижтимоий-сиёсий ривожланишмишда янги босқични бошлаб беришини тасдиқлайди, албатта.

Азамат ЗИЁ, Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги ЎзМТДП фракцияси аъзоси

нусхалари) **2011 йилнинг 3 майига** қадар қуйидаги манзилда қабул қилинади:

Акция ўтказувчи комиссия манзили: Тошкент шаҳри, А.Навоий кўчаси, 30-ўй (Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси Марказий Кенгаши Ижроия Қўмитаси девони "Ёшлар масалалари" бўлими, uzmtdpmk@mail.ru).

ТАНЛОВНИ ЎТКАЗИШ ТАРТИБИ

Тақдим этилган маълумотлар Ташкилий гуруҳ томонидан кўриб чиқилади ва баҳоланади. Акция жорий йилнинг 5 апрелидан 5 майга қадар давом этади. Фолиблар "9 май — Хотира ва қадрлаш кунини" байрами арафасида аниқланиб, акция якунига бағишланган тадбирда тантанали равишда тақдирланади.

Ташкилий гуруҳ

ТАРАҚҚИЁТНИНГ ЯНГИ ИСТИҚБОЛИ

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ УСТУВОР ВАЗИФАЛАРИНИ БЕЛГИЛАМОҚДА

(Давомий. Боши 1-бетда)

— Президентимиз маърузасида мустақиллик йилларида босиб ўтган йўлимиз ва тўплаган тажрибамиз ҳолисона баҳола-ниб, қўлга киритган юксак мар-параларимизни ҳар томонлама

фалардан келиб чиқиш зарур. Шунингдек, тадбирларни ўтказишда яратиб берилган барча имкониятлардан тўлиқ фойдаланиш лозим, деб таъкидлади партия раҳбари.

Йилгишда таъкидланганидек, жорий йилда бошланғич партия ташкилотлари фаоли-

Давлатимиз раҳбари илгари сурган вазифа ва ғоялар Ватанимиз ва халқимиз манфаатларига, шунингдек, миллий тикланиш мафкурасига хизмат қилишини ҳисобга олсак, шундан келиб чиқиб партия ўзининг дастурий мақсадларини давр талаблари асосида янада кучайтириши, замонавий иш услубларини шакллантириши зарур.

таҳлил этган ҳолда, мамлакатимизни босқичма-босқич ривожлантириш бўйича биз танлаган моделнинг нақадар тўғри эканлиги ва бундан буюн ҳам шу йўлдан оғишмай, қатъият билан боришимиз зарурлигига алоҳида эътибор қаратилди. Илгари сурилган мазкур Концепция чуқур таҳлилларга бойлиги, кенг қамровлилиги, юртимизда кечаётган жараёнларга бутунлай янгича қараш билан ёндашилгани, жамият ҳаётининг барча баҳаларини янада демократлаштириш тарафидан илгор ғояларнинг ўртага ташлангани билан долзарб аҳамиятга эгадир. Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш бўйича эртанги кун талабларидан келиб чиқиб, юртимиз раҳбари томонидан иш-лаб чиқилган Концепцияда илгари сурилган ғоялар ва фикр-мулоҳазалар мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, халқимизнинг фаровон келажagini таъминлаш, юртимизни ривожланган мамлакатлар қаторига олиб чиқишда, шубҳасиз, юксак аҳамият касб этади.

Жамиятимиз тараққиёти борасида белгиланган мақсад-муддаоларни ҳаётга жорий этишда мазкур Концепция биз учун дастуриламал бўлиши керак. Зеро, унда белгилаб берилган йўналишлар дунёнинг энг ривожланган давлатлари қаторидан мустаҳкам ўрин эгаллашимизда муҳим омилдир. Концепцияда мамлакатимизни янги тараққиёт босқичига олиб чиқиш юзасидан таклиф этилган ғояларнинг долзарб аҳамияти, ҳаётимизда тугган ўрни, мазмун моҳияти ҳақида кенг тарғибот-ташвиқот ишларини олиб бориш ЎзМТДП фаолларининг устувор вазифаларидан бирдир.

Худудий партия ташкилотининг жорий йил ўтган чорак мо-байнидаги фаолиятининг таҳлили келгусида амалга оширилиши лозим бўлган аниқ вазифаларни белгилашга имкон беради. Тадбирларнинг самарадорлигини ошириш учун уларни ўтказишда партия Уставини дастурида белгиланган вазифа-

тида туб ўзгаришлар амалга оширилиши лозим. Уларнинг ташкилий асосларини мустаҳкамлаш учун ташкилот паспорти ишлаб чиқилмоқда.

Ҳозирги кунда партия фаолиятини янада такомиллаштириш, сиёсий партия сифатида жамият ҳаётидан мустаҳкам ўрин эгаллаш, сиёсий ҳуқуқий, маънавий ва иқтисодий жиҳатдан дунёқараш ва билим доираси кенг, масъулиятни ўз бўйига ола биладиган етук кадрлар заҳирасини вужудга келтириш, партия мафкураси ва ғоясига янгича ёндашувларни шакллантиришга қаратилган ишларни амалга оширишимиз зарур. Давлатимиз раҳбари илгари сурган вазифа ва ғоялар Ватанимиз ва халқимиз манфаатларига, шунингдек, миллий тикланиш мафкурасига хизмат қилишини ҳисобга олсак, шундан келиб чиқиб партия ўзининг дас-

Шу боис, бугун партия ичида чуқур таркибий ва сифат ўзгаришлари содир бўлмоқда, ҳар бир партия кенгаши ўз фаолиятини танқидий таҳлил қилмоқда, амалга ошириладиган чора-тадбирларни олдиндан белгилаб олмоқда.

турий мақсадларини давр талаблари асосида янада кучайтириши, замонавий иш услубларини шакллантириши зарур. Умуман, партияларга берилган қаторидан мустаҳкам ўрин эгаллашимизда муҳим омилдир. Концепцияда мамлакатимизни янги тараққиёт босқичига олиб чиқиш юзасидан таклиф этилган ғояларнинг долзарб аҳамияти, ҳаётимизда тугган ўрни, мазмун моҳияти ҳақида кенг тарғибот-ташвиқот ишларини олиб бориш ЎзМТДП фаолларининг устувор вазифаларидан бирдир.

Худудий партия ташкилотининг жорий йил ўтган чорак мо-байнидаги фаолиятининг таҳлили келгусида амалга оширилиши лозим бўлган аниқ вазифаларни белгилашга имкон беради. Тадбирларнинг самарадорлигини ошириш учун уларни ўтказишда партия Уставини дастурида белгиланган вазифа-

Жалолиддин МИРЗАЕВ, ЎзМТДП Сурхондарё вилояти Кенгаши Ижроия қўмитаси бош мутоҳассиси:

— Давлатимиз раҳбари илгари сурган Концепция умуммиллий аҳамият касб этиши билан бир қаторда, партиямиз электроти манфаатларини янада самарали ҳимоя қилиш ва ҳокимиятнинг вакиллик органларида ифода этишда бизга жуда катта имкониятлар яратмоқда. Бугун барча партия ташкилотлари, маҳаллий кенгашлар депутатлари бир ёқадан бош чиқариб Концепцияда илгари сурилган вазифаларни амалга ошириш учун бор куч ва имкониятларини сафарбар этмоқдалар. Шу ўринда партиянинг ғоя ва мақсадларини ҳозирги замон талаблари асосида такомиллаштириш, бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини кучайтириш ва энг муҳими бугун давр олдимизга қўяётган талабларга жавоб берадиган кадрлар заҳирасини шакллантириш муҳим вазифамиздир.

Дилором САФАРОВА, ЎзМТДПдан халқ депутатлари вилоят Кенгаши депутати:

— Партия кенгашларида Президентимиз томонидан илгари сурилган Концепцияни чуқур ўрганиб, вазифаларни белгилаб олар эканмиш, аввало, партия ташкилотларимиз фаолиятини тубдан кучайтириш зарурати ҳақида бот-бот гапирмоқдамиз. Чунки, бизни сиёсий куч сифатида тан олиб орқамиздан эргашган одамлар-

ДИҚҚАТ, ТАНЛОВ!

Маънавиятимизни юксалтиришда миллий урф-одатларимиз, анъаналаримиз ҳамда уларнинг замирида муксамад бўлган меҳр-оқибат, инсонни улуглаш, тинч ва осойишта ҳаёт, дўстлик ва тотувликни қадрлаш, турли муаммоларни биргалашиб ҳал қилиш каби ибратли қадриятлар тобора муҳим аҳамият касб этиб бормоқда. Бу борада маънавий ҳаётимизнинг узвий қисмига айланиб кетган халқ ҳашарлари истиқлол даврида янгича маъно-мазмунга эга бўлиб, умуммиллий анъана тусини олди. Бу анъаналарни ёшлар онгига сингдириб бориш ва бу борада ёшларнинг фаоллигини ошириш ва уларни рағбатлантириш мақсадида

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси "Озод юртининг обод гўшаси" шиори остида ёшлар акцияси доирасида танлов эълон қилади.

ТАНЛОВ ШАРТЛАРИ
Биринчи шарт. Акцияда ҳудудий партия ташкилотлари "Ёшлар қаноти" етакчилари ва аъзолари иштирокида эътибордан четда қолган маданий ёдгорликлар жойлашган ҳудудларда ободонлаштириш ишларини олиб бориш. (Бунда маданий ёдгорликлар жойлашган ҳудудни ҳашар йўли билан тозалаш, ободонлаштириш, қўчатлар экиш (20 дона), чиқиндиларни чиқариш ишларини олиб боришди).

Иккинчи шарт. Ободонлаштириш ишлари олиб борилган маданий ёдгорликнинг тарихини ўрганиш (ободонлаштириш ишлари олиб борилган маданий ёдгорликнинг тарихий ўтмиши ва бугунги ҳолати ҳақидаги маълумотларни ўзида акс эттирган, иштирокчилар интервьюси асосидаги мақолани республика газети ва журналларида чоп этиш, шунингдек, ҳудудий ОАВда ёритилганлиги тўғрисидаги видеороликларни белгиланган муддатларда тақдим этиш).

Учинчи шарт. Ҳашар уюштирилган маданий ёдгорликларда ҳудудий партия ташкилотлари "Ёшлар қаноти" томонидан амалга оширилган ишларни акс эттирувчи фотоальбом тайёрлаш.

Изоҳ: тақдим этиладиган маълумотлар (асл ва электрон

Ўз муҳбиримиз

ПАРТИЯ ҲАЁТИ

ФОРУМ

Юртимизда истиқлол йилларида маънавий, моддий меросимизни асраб-авайлаш, миллий хунармандчилик, халқ амалий санъатининг нодир ва қадимий анъаналарини қайта тиклаш, янада ривожлантириш, ёшлар ўртасида кенг тарғиб-ташвиқ этишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Шу боис хунармандчиликнинг дўппидўзлик, пичоқчилик, зардўзлик, кулолчилик, косибчилик каби турлари авлоддан-авлодга ўтиб, сайқал топиб бормоқда.

ЁШ ҲУНАРМАНДЛАР

АНЪАНАЛАРИМИЗ ДАВОМЧИЛАРИДИР

ЎзМТДП Марказий Кенгаши Ижроия қўмитаси, партия «Ёшлар қаноти» Фарғона вилояти Кенгаши билан ҳамкорликда «ЎзМТДП ёшларининг миллий хунармандчилиқни қўллаб-қувватлашдаги ўрни» мавзусида форум ўтказилди. Унда Ўзбекистон «Миллий тикланиш» де-

мократик партиясининг Олий Мажлиси Қонунчилик палатасидаги фракцияси ва Марказий Кенгаши аъзолари, «Ёшлар қаноти» етакчилари, ЎзМТДП Фарғона вилояти Кенгаши фаоллари, ёш хунармандлар ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Тадбир «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили» Давлат дастури ҳамда Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партиясининг сайловолди Платформасида белгиланган устувор вазифалардан келиб чиққан ҳолда, халқ амалий санъати ва бадий хунармандчилиги анъаналарини давом эттираётган уста, хунарманд ва ижодкор ёшларни қўллаб-қувватлаш, унга аҳолининг кенг қатламини жалб этиш, касаначилик ҳамда оилавий тадбиркорлиқни ривожлантиришга қўмаклашиш мақсадида ташкил этилди.

Таъкидлаш жоизки, Марғилон азалдан хунармандлар маскани сифатида доврғ қозongan. Унинг «Қалампир гули», «Тумор усулидаги дўппилари», «Сирға», «Олтин тери», «Бодом нухса» каби атласлари қадимдан дунёга машхур.

Тадбир ёш хунармандлар томонидан яратилган миллий либослар, дўппи, бекасаму зарчопон ва бошқа халқ амалий

санъати намуналари кўргазмаси билан бошланди. Ёш хунармандлар тайёрлаган ҳар бир маҳсулот, тиккан дўппи ёки бошқа миллий либосларга қиритган ўзгача дид ва замонавий услублар томошабинларда катта қизиқиш уйғотди.

Иштирокчилар Президентимиз Ислам Каримовнинг 2011 йил 17 февралда қабул қилган «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили» Давлат дастури тўғрисидаги қарори аҳамияти, бу борадаги ишлар кўламини янада кенгайтиришда муҳим дастуриламал экани, шунингдек, унда соҳа субъектларини ахборот билан таъминлаш, кадрлар тайёрлаш, қайта тайёрлаш, малякасини оширишда ҳамда консултиватив кўмак бериш тизими янада ривожлантириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилганлигини таъкидладилар.

Форумда тадбиркорларни мамлакатимизда амалга оши-

рилаётган иқтисодий ислохотлар жараёнидан кенгроқ хабардор қилиш, аҳолини кам таъминланган, ишга лаёқатли ва иқтисодий фаол қатламни янада қўллаб-қувватлаш, янги иш ўринларини яратишга кўмаклашиш масалалари ҳам назардан четда қолмади.

Тадбирда сўзга чиққанлар мамлакатимизда хусусий секторни ривожлантиришга қаратилган эътибор ўз самарасини бераётганини, тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш ва ишлаб чиқариш қорхоналари ташкил этишда ёшларнинг ўрнини қучайтириш муҳим аҳамиятга эга эканлигига эътибор қаратдилар.

Форум сўнггида ёш хунармандлар Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партиясининг дипломи ва эсдалик совғалари билан тақдирланди.

Эргаш ХЎЖАЕВ,
«Milliy tiklanish» мухбири

168 СОАТ: ЎЗМТДП ТАШКИЛОТЛАРИДА

МИЛЛИЙ ҚАДРИЯТ ВА АНЪАНАЛАРИМИЗ

ЁШ АВЛОД ТАРБИЯСИДА САМАРАЛИ ВОСИТА

ТОШКЕНТ

ЎзМТДП Сергели туман Кенгаши томонидан «Баҳор келди сени сўроқлаб» номи маданий, маърифий тадбир ўтказилди. Унда туман Кенгаши аъзолари, Зулфия номидаги Давлат мукофоти совриндорлари ва ёшлар иштирок этди.

Тадбирда таъкидланганидек, юртимизда ёшларга берилаётган эътибор, яратилаётган имконият ва шарт-шароитлар уларнинг маънан етуқ, ижтимоий-сиёсий жиҳатдан фаол бўлиб вояга етишишларига хизмат қилмоқда.

– Бу каби тадбирлар ёшларнинг жамиятда тутган ўрнини янада мустаҳкамлаш, уларнинг ҳаётда етуқ кадр сифатида ўз ўрнини топишига туртки бўлади, – дейди ЎзМТДП Сергели туман Кенгаши ижроия қўмитаси раиси Шавкат Ибрагимов. – Иштирокчиларнинг аксарияти қизлардан иборат. Бу эса бўлғуси мутахассис ва оила бекалари учун муайян тушунча ва кўникмага эга бўлиш имконини беради.

Тадбир сўнггида ёшлар томонидан тайёрланган кўнгил-очар дастурлар йиғилганларда катта қизиқиш уйғотди.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН

ЎзМТДП Тўрткўл туман Кенгаши томонидан «Чубикли» овул фуқаролар йиғинида партия фаоллари билан учрашув ўтказилди. Унда ЎзМТДП туман Кенгаши раиси Улугбек Хусайний сўзга чиқиб, партиянинг туман Кенгаши томонидан амалга оширилаётган ишлар тўғрисида маълумот берди.

Таъкидланганидек, туман Кенгаши электрот манфаатларидан келиб чиқиб, партия дастурий мақсад ва вазифаларини бажаришда миллий қадрият, анъана ва урф-одатларимизни ёшлар онги ва қалбига сингдириш мақсадида ҳамкор ташкилотлар билан биргаликда қатор тадбир, учрашув, давра суҳбати ва турли кўрик-танлов ҳамда мусобақалар ўтказиб келмоқда. Шунингдек, партия туман Кенгаши турли мурожаатларни қонун доирасида ҳал этиш учун кўмаклашишга эътибор қаратмоқда.

ЎзМТДП Тўрткўл туман Кенгаши туман халқ таълими бўлими ҳузуридаги болалар ва ўсмирлар спорт мактаби (БЎСМ) билан ҳамкорликда 10-11 ёшли ўқувчилар ўртасида футбол мусобақаларини ўтказди. Унда БЎСМ тарбияланувчиларидан ташкил топган жамоалар икки кун давомида ўзаро ғолиблик учун беллашдилар. Мусобақа якунида «Туркистон» жамоаси 1-ўринни қўлга киритган бўлса, «Турон» ҳамда «Лун» жамоалари иккинчи ва учинчи ўринлар билан қифояланди.

– Баркамол авлодни ҳар томонлама камол топтириш, барча тоифадаги ёшларнинг таълим олиш, меҳнат қилиш, маданият ва спорт билан шуғулланиши, уларга тиббий хизмат кўрсатилиши ҳамда ижтимоий қўллаб-қувватлашга кўмаклашиш ЎзМТДП сайловолди Ҳаракат дастурида белгиланган вазифалардан биридир, – дейди ЎзМТДП туман Кенгаши Ижроия қўмитаси раиси Улугбек Хусайний. – Бу каби тадбирлар ёшларга ўз халқи, Ватанига муҳаббат, қалбида гурур ва фахрлиши каби туйғуларни сингдиришга хизмат қилади.

Тадбир сўнггида мусобақада фаол иштирок этган ўйинчиларга ЎзМТДП туман Кенгашининг фахрий ёрлик ва эсдалик совғалари топширилди.

ЖИЗЗАХ

Мустақилликнинг илк йилларидан баркамол авлодни вояга етказиш, яъни ёшларни маънан етуқ, Ватани, халқи учун камарбаста, жонқур инсон қилиб тарбиялаш давлат сиёсати даражасига кўтарилди. Бу борада мамлакатимизнинг барча жойларида маҳалла, туман ва шаҳар миқёсида турли хил тадбир, давра суҳбати ҳамда учрашувлар мунтазам ўтказиб келинмоқда. Ана шундай тадбирлардан бири ЎзМТДП Жиззах шаҳар Кенгаши томонидан Қипчоқ маҳалласида «Ёшлар ва маънавият» мавзусида ўтказилди.

– Юртимиз қадимдан маънавият бешиги ҳисобланади, – дейди ЎзМТДП шаҳар Кенгаши раиси ўринбосари Ҳ.Қурбонбоева. – Маънавиятнинг шахс ва жамият ҳаётида тутган ўрни муҳимлигини ҳар биримиз яхши англаймиз. Уни юксалтиришдаги муҳим омиллардан бири миллий қадрият, урф-одатларимизни асраб-авайлаш, тарғиб-ташвиқ қилишдир. Бу каби тушунчаларни ёшларимиз онгида янада мустаҳкамлаб бориш эса олдимизда турган муҳим вазифадир.

Тадбирда иштирокчилар ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб олди.

ҚАШҚАДАРЁ

Мамлакатимизда ёш авлодни миллий маънавий, тарихий қадрият, анъаналаримизга ҳурмат руҳида тарбиялашга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Ана шу мақсадда махсус билим юртиларида устоз-шогирд мактаблари фаолият олиб бормоқда.

ЎзМТДП Қашқадарё вилоят Кенгаши ва вилоят «Тадбиркор аёл» уюшмаси билан ҳамкорликда «Миллий анъаналаримиз ва урф-одатларимизни қадрлаш» мавзусида ўтказилган тадбир ҳам шу мақсадга қаратилди. Унда вилоят Кенгаши девони ходимлари, «Аёллар қаноти» ва «Ёшлар қаноти» фаоллари, ёшлар ҳамда ОАВ вакиллари иштирок этди.

Тадбирда ёшлар томонидан тайёрланган халқимизнинг миллий анъана ва урф-одатларини ўзида акс этган сахна кўринишлари ҳамда вилоят «Тадбиркор аёл» уюшмаси аъзолари қўл меҳнати билан яратилган курук, қаштачилик, бессерлар каби турли санъат намуналари намойиши иштирокчиларда катта таассурот қолдирди.

Ўз мухбиримиз

БЕЛЛАШУВ

СОҒЛОМ ҲАЁТ — БАРКАМОЛ АВЛОД

МАВЗУСИДА ХОТИН-КИЗЛАР ЎРТАСИДА МУСОБАҚА ЎТКАЗИЛДИ

ЎзМТДП Тошкент вилояти Кенгаши ҳамда партиянинг Пискент туман Кенгаши Ижроия қўмитаси билан ҳамкорликда «Соғлом ҳаёт — баркамол авлод» мавзусида хотин-қизлар ўртасида беллашув ўтказилди. Унда халқ депутатлари Тошкент вилояти Кенгаши депутатлари, туман ИИБ ходимлари, туман халқ таълими бўлими, «Митан» маҳалла фуқаролар йиғини фаоллари ҳамда ОАВ вакиллари иштирок этди.

Таъкидлаш лозимки, истиқлол йилларида мамлакатимизда хотин-қизларнинг давлат ва жамият бошқарувидаги ролини қучайтириш, ижтимоий-сиёсий фаоллигини ошириш ҳамда қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлашга алоҳида эътибор қаратилди. Бунинг самараси ўлароқ бугун улар жамият ҳаётининг барча баҳаларида муносиб ўрин эгаллаб, ўз билими, тажриба ва салоҳиятини юрт равнақи, халқимиз фаровонлиги ҳамда фарзандлар камолоти йўлида сафарбар этиб келмоқда. Ушбу эзгу ишларга муносиб ҳисса қўшиш ЎзМТДП олдидаги доимий ва устувор вазифалар сирасига киради.

Жамиятнинг маънавий, ижтимоий-сиёсий иқлимини яратишда оналар, хотин-қизлар етакчи кучдир, – дейди ЎзМТДП Тошкент вилояти Кенгаши Ижроия қўмитаси девони раҳбари Бахтиёр Абдурахмонов. – Зеро, ҳар бир давлатнинг тараққиёт даражаси ва маърифатлилик савияси ўша юртдаги хотин-қизлар бўлган муносабат билан белгиланиши барчага аён. Ушбу тадбирдан кўзланган мақсад ҳам хотин-қизларнинг жамиятда тутган ўрни ва ролини янада мустаҳкамлаш, уларнинг жисмоний саломатлигини яхшилашга кўмаклашишдан иборат.

Мазкур беллашувда Пискент туман ИИБнинг «Қалқон» ҳамда туман халқ таълими бўлимининг «Баркамол авлод» жамоалари учта шарт бўйича ўзаро куч сынашди.

Мусобақа шартларига асосан жамоалар турли соҳалар бўйича берилган савол ва топшириқларга тезкорлик билан жавоб беришди. «Маънавият инсонга она суги, ота намунаси, аждодлар ўғити билан бирга сингади» шиори асосида тайёрланган сахна кўринишини намойиш этдилар. Мусобақа якунида Пискент туман ИИБнинг «Қалқон» жамоаси имкониятлари баҳамқамол ҳайъати томонидан юқори баҳоланди. Тадбир сўнггида жамоалар ташкилотчиларнинг фахрий ёрлик ва эсдалик совғалари билан тақдирланди.

Баҳодир ХОЛМАТОВ,
ЎзМТДП Тошкент вилояти Кенгаши Ижроия қўмитаси матбуот котиби

Бошланғич партия ташкилотларининг самарали фаолияти ҳар бир сиёсий партиянинг мақсад ва ғояларини амалга оширишда муҳим аҳамият касб этади. Ҳозирги кунда Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси ҳудудий Кенгашиларида 3700 га яқин бошланғич партия ташкилотлари мавжуд. Шундан 200 таси БПТ Жиззах вилояти Кенгаши ҳиссасига тўғри келади. Вилоятдаги мавжуд бошланғич партия ташкилотлари ичида Бахмал туманида тузилган ва 32 нафар аъзони бирлаштирган БПТ партия дастуридан келиб чиққан ҳолда мунтазам равишда турли ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий ҳамда электрот манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган тадбирлар ташкил этиб келади.

– Бошланғич партия ташкилоти томонидан ЎзМТДП дастури ва сайловолди Платформасида белгиланган мақсадлардан келиб чиққан ҳолда ёшлар қалбида Ватанга муҳаббат ва миллий қадриятларимизга ҳурмат туйғуларини қучайтириш, ўсиб келаётган авлоднинг сиёсий ва мафқуравий билимларини оширишга қаратилган бир қанча тадбирлар ўтказилди, – дейди БПТ раҳбари Икром Раҳматов. – Жумладан, «Юксак маънавият – енгилмас куч», «Миллий қадриятлар абадий яшайди», «Глобаллашув – таҳдидлар ва оқибатлар», «Мафқуравий-ғоявий хуружлар ва маънавиятимизга таҳдид», «Оммавий маданият ва миллийлик», «Диний экстремизм – оқошталлик ва тараққиёт тўсиғи» каби мавзуларда ташкил этилган давра суҳбати, семинар ва тадбирлар ёшлар ўртасида катта қизиқишга сабаб бўлди.

Мазкур тадбирлар, асосан, ЎзМТДП Бахмал туман Кенгаши томонидан ишлаб чиқилган режа асосида амалга ошириляпти. Бундан ташқари туман Кенгаши жойларда партия етакчилари ва депутатлар билан учрашувлар уюштириш, оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорлик қилиш сингари тадбирларда БПТларга яқиндан кўмак бермоқда.

Куйи бўғинлар сиёсий партия-

БПТ — БОШ ТАЯНЧИМИЗ

ҚҲЙИ БЎҒИНЛАР

ФАОЛИЯТИДА ЁШЛАР МАСАЛАСИ УСТУВОР

нинг асосий негизи, бош таянчи экан, улар фаолиятини жонлантириш ва ишини такомиллаштириш бугунги ислохотлар жараёнида муҳим аҳамият касб этади. ЎзМТДП Пахтакор туман Кенгашида БПТлар фаолиятини янада яхшилашга қаратилган чора-тадбирларда масаланинг айна шу жиҳатига алоҳида эътибор қаратилмоқда.

– Туманимизда 14 та бошланғич партия ташкилоти фаолият олиб бормоқда, – дейди ЎзМТДП Пахтакор туман Кенгаши Ижроия қўмитаси раиси Убайдулла Низоми. – Туман Кенгаши уларнинг самарали фаолият юритиши учун БПТ раҳбарлари ва аъзолари иштирокида замонавий сиёсий технологиялардан фойдаланиш, тарғибот-ташвиқот ишларини олиб бориш, сиёсий-маърифий тадбирлар уюштириш, турли тарғибот воситалари ва адабиётлар билан таъминлашга интиломоқда. Жумладан, ҳар бир бошланғич партия ташкилоти ҳузурида боғлар ташкил этиш ёки мавжудларини янада бойитиш масаласига алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Дарвоқе, бу фикрлар исботини Дилшод Халилов раҳбарлик қилаётган туман Кенгаши қошидаги БПТ мисолида ҳам кўришимиз мумкин. Мазкур ташкилот туманда ўз мавқеига эга бўлиб, 20 нафардан зиёд аъзоси бор.

Дилшод ака билан ташкилот фаолияти ҳақида суҳбатлашар эканмиз, мавзу беихтиёр ёшлар масаласига бурилди.

– Ёш авлод онгига табиати асраб-авайлашни сингдириб бориш, уларнинг борлиққа нисбатан меҳрини шакллантириш, экологик маданиятини юксалтириш ишимизнинг асосий мезонини ташкил этади, – дейди бошланғич партия таш-

килоти раҳбари Д.Халилов. – Турли кўрик-танлов ва тадбирлар воситасида табиати, унинг ҳар бир заррасини асраш кераклигини ёш авлод онгига сингдириб боришга ҳаракат қилаймиз. Хусусан, Пахтакор туманидаги 31-интернат-мактаби ҳамда 8-ўрта умумтаълим муассасаси ҳовлисида мевали ва манзарали дарахт кўчатлари экишга кўмаклашдик.

Дарҳақиқат, мазкур бошланғич партия ташкилоти аъзолари ташаббуси билан Наврўз умумхалқ байрамига бағишлаб спортнинг бокс, кураш, дзюдо, каратэ ва бадий гимнастика турлари бўйича туман миқёсида мусобақа ўтказилди. Албатта, бу каби тадбирлар ёшлар қалбида азалий қадриятларимизга ҳурмат туйғусини юксалтириш ва уларнинг ҳар томонлама баркамол бўлиб вояга етишига хизмат қилиши шубҳасиз.

Шунингдек, мазкур БПТ томонидан Пахтакор туман молия бўлими билан ҳамкорликда жорий «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик» йили Давлат дастури ижросини таъминлаш мақсадида тадбиркорлик субъектлари учун маслаҳат маркази фаолияти йўлга қўйилган.

Юқорида қайд этилган бу каби амалий ишлар Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси дастурида илгари сурилган ҳукуматнинг ёш авлодни ҳар томонлама баркамол инсон қилиб тарбиялаш йўлидаги саъй-ҳаракатларини қўллаб-қувватлаш, жамиятнинг истеъдодли ва ташаббускор аъзоларининг яратувчанлик меҳнатига интилишларини рағбатлантириш каби вазифаларига бевосита уйғун ва ҳамохангдир.

Қамолитдин САЙДУЛОВ,
«Milliy tiklanish» мухбири

ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ҲАЁТ

● КОНЦЕПЦИЯ: ЎЗМТДПНИНГ УСТУВОР ВАЗИФАЛАРИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

амалдаги Конституцияси Европада иккинчи жаҳон урушидан сўнг қарор топган демократик конституциялар моделига асосланган бўлиб, аввалги конституциялардан тубдан фарқ қилади. У ўзбек халқининг кўп асрлик ҳуқуқий меросига, жаҳон консти-

туциясининг айрим моддаларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида (78, 80, 93, 96 ва 98-моддаларига)“ги қонун мамлакатнинг конституциявий ривожланиши тарихида, давлатни ислоҳ қилиш ва модернизациялаш бўйича стратегик курснинг изчил ва мантиқий ривожланишида сифат жиҳатидан янги босқични бошлаб беради ҳамда жамиятимизнинг, муқаддас заминимизда истиқомат қилувчи ҳар бир инсоннинг умумий сафарбар этувчи мақсади ҳисобланади.

Концепцияда кўзда тутилган давлат ҳокимияти ва бошқарувини демократлаштириш бўйича Юртбошимиз ташаббусларининг кенг кўлами ва чуқурлиги куйидагиларда намоён бўлади. **Биринчидан**, давлат ҳокимиятининг учта субъекти – давлат раҳбари, қонун чиқарувчи ва ижро этувчи ҳокимиятлар ўртасидаги ваколатларни аниқ ва тизимли тақсимланишини таъминловчи конституциявий ислохотларнинг янги босқичини бошлаб беради.

Мамлакат икки палатали парламентнинг ҳуқуқ ва ваколатлари кенгайтирилиши ҳамда қонун-

тутуциясининг айрим моддаларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида (78, 80, 93, 96 ва 98-моддаларига)“ги қонун мамлакатнинг конституциявий ривожланиши тарихида, давлатни ислоҳ қилиш ва модернизациялаш бўйича стратегик курснинг изчил ва мантиқий ривожланишида сифат жиҳатидан янги босқични бошлаб беради ҳамда жамиятимизнинг, муқаддас заминимизда истиқомат қилувчи ҳар бир инсоннинг умумий сафарбар этувчи мақсади ҳисобланади.

Концепцияда кўзда тутилган давлат ҳокимияти ва бошқарувини демократлаштириш бўйича Юртбошимиз ташаббусларининг кенг кўлами ва чуқурлиги куйидагиларда намоён бўлади.

Биринчидан, давлат ҳокимиятининг учта субъекти – давлат раҳбари, қонун чиқарувчи ва ижро этувчи ҳокимиятлар ўртасидаги ваколатларни аниқ ва тизимли тақсимланишини таъминловчи конституциявий ислохотларнинг янги босқичини бошлаб беради.

Мамлакат Президентининг конституциявий ваколатлари давлат бошқарувини тубдан ўзгартириш ва давлат тизимини янгилашга, ҳокимият ваколатлари тақсимланишининг конституциявий тамойилини изчил амалга оширишга ва ҳокимиятнинг турли тармоқлари ўртасида ўзаро тўғри туриш ва манфа-

ратлаштириш бўйича жадал ривожланаётган жараёнлардаги фаол иштирок этишини оширишга имкон беради.

Янги конституциявий-ҳуқуқий механизмлар сиёсий партияларнинг вакиллик ва ижроия ҳокимияти органларидаги, уларнинг фаолияти устидан назоратни амалга ошириш бўйича роли ва аҳамиятини тубдан ўзгартиради.

Шу тарзда мамлакат Президентининг конституциявий ташаббуслари, **биринчидан**, жамиятнинг бутун сиёсий тизимини демократлаштириш ва модернизациялаш йўлидан изчил илгарилаб боришга янги, кучли туртки беради, **иккинчидан**, мамлакатнинг ижтимоий тараққиёт ва фаровонлик йўлида барқарор ва демократик ривожланишини таъминловчи қудратли кучга айланади, **учинчидан**, замонавий демократик давлатлар қаторига кириш ва жаҳон ҳам-жамиятининг ҳуқуқий давлатлари сафидан муносиб ўрин эгаллашга кўмаклашади.

Демократик ривожланиш борасида етарли тажрибага эга давлатларда Конституцияга ҳурмат билан муносабатда бўлиш – сиёсий ва ҳуқуқий тизимнинг муҳим қоидаасидир. Мустақиллик йилларида бизнинг мамлакатимизда ҳам ижтимоий онгда Ўзбекистон Республикаси Конституциясини мамлакатнинг амал қилувчи Асосий қонуни сифатидаги обрў ва нуфузи тобора ор-

мустаҳкам ўрнашиб бормоқда. Сиёсий партияларнинг жамият ҳаётидаги ўрни ва роли, мамлакатда юз бераётган демократик янгиланиш жараёнларига таъсири кучайиб бормоқда.

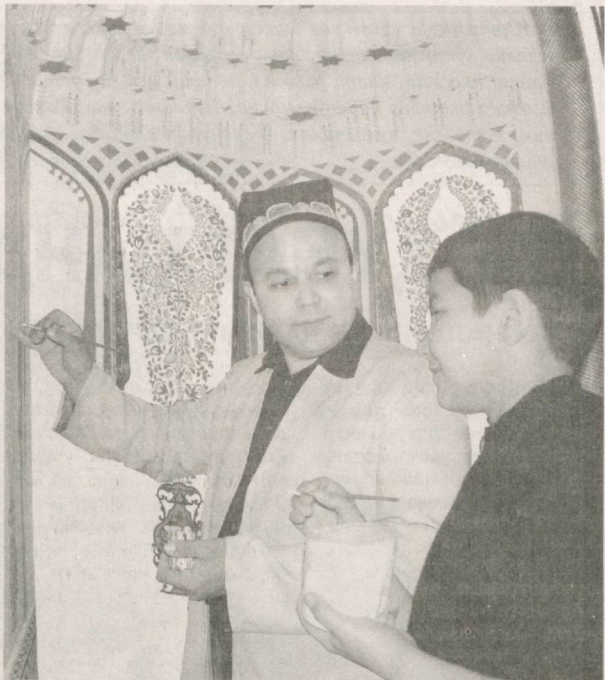
Ўзбекистон “Миллий тикла-ниш” демократик партияси жамиятда амалга оширилаётган ўзгариш ва янгиланишларда фаол иштирок этишга интилаётган сиёсий кучдир”.

Масалага шу нуктаи назардан ёндашганимизда ҳар биримизнинг олдимизда жуда катта масъулият турганлигини ҳис қилишимиз мумкин.

Президентимиз таъкидлаганидек, фуқаролик жамияти институтлари ҳозирги кунда демократик кадриятлар, инсон ҳуқуқ ва эркинликлари ҳамда қонуний манфаатларини ҳимоя қилишнинг муҳим омилига айланмоқда, фуқароларнинг ўз салоҳиятларини рўёбга чиқариши, уларнинг ижтимоий-иқтисодий фаоллигини ошириш ва сиёсий-ҳуқуқий маданиятини юксалтириш учун шароит яратмоқда, жамиятда манфаатлар мувозанатини таъминлашга кўмаклашмоқда. Бу соҳани ривожлантиришга қаратилган 200 дан ортиқ қонун ҳужжатларининг қабул қилиниши жамоатчилик ва фуқаролик назорати институти жамиятнинг давлат билан ўзаро самарали алоқасини таъминлашнинг муҳим воситаларидан бири эканига яққол мисолдир.

Фуқаролик жамияти институтларининг янада ривожланишига эришиш, амалга оширилаётган ислохотларнинг очик-ошкоралиги ва самарадорлигини таъминлашда уларнинг ролини кучайтириш мақсадида соҳага дахлдор бошқа бир қатор қонун ҳужжатларига тегишли ўзгариш ва қўшимчалар киритиш таклифи билдирилаётгани юртимиз тараққиётининг ҳозирги босқичида барча фуқаролик жамияти институтлари

ҲУНАР – ҲУНАРДАН УНАР

Ўзбекистон Бадиий академияси аъзоси Шодижон Бақоев ганчкорлик бўйича Бухоро мактаби аъёнларини давом эттириб келатган усталардан. У айни пайтда ўлтисдан зиёд шоғирдига бу ноёб ҳунарни ўргатмоқда.

Суратда: Ўзбекистон Бадиий академияси аъзоси Шодижон Бақоев ўғли Шохруҳ билан.

● АХБОРОТ

“Ёшлик” талабалар шаҳарчасида мустақилликнинг 20 йиллиги муносабати билан ободонлаштириш – ва кўкаламзорлаштириш ҳашари ўтказилди.

КАМОЛОТЧИЛАР ТАШАББУСИ БИЛАН

“20 тул кўчат — менинг туҳфам” шиори остида ўтказилган тадбир шаҳарча ҳокимлиги ва “Камолот” ёшлар ижтимоий ҳаракати шарҳарча етакчилар кенгаши ҳамкорлигида ташкил этилди. Унда ЎЗМУ, Тошкент Тиббиёт академияси, Тошкент Давлат техника университети, Тошкент маданият коллежи каби бир қатор олий ва ўрта махсус таълим масканларида тахсил олаётган 600 нафардан зиёд “Камолот” фаоллари ва муддатли ҳарбий хизматни ўтаган талаба-ёшлар иштирок этди.

Ёшларни миллий урф-одатларимизга садоқат, халқ оғзаки ижодига меҳр, кадриятларимизга ҳурмат руҳида тарбиялаш, улар орасида соғлом турмуш тарзини тарғиб этиш мақсадида шаҳарча ҳокимлиги томонидан 10 мартдан 10 апрелгача кўлаб маънавий-маърифий тадбирлар ўтказиш режалаштирилган.

Ҳашарда Ўзбекистон Миллий университетига қарашли талабалар турар жойи ҳудуди, Тошкент Давлат техника университети-нинг Компьютер технологиялари академик лицейи олди майдони ҳамда “Шифокорлар” маҳалласи ободонлаштирилди. Шунингдек, ҳудуддаги деярли барча ўқув муассасаларида янги гулзор ва хиёбонлар барпо этилди, ариқлар тозаланди, йўллар равлонлашди, маҳалла-ю кўчалар янгича чиroy очди.

Икки кун давом этган ҳашарда жами 460 та дарахт, хусусан 150 та мевали ва 310 та манзарали дарахт кўчатлари ўтказилди. Шунингдек, 3500 дона гул кўчатлари экилиб, 4000 дан зиёд дарахтлар оқланди.

Қувонарлиси, ўтган йили шаҳарча ҳудудига 30 мингдан зиёд мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтказилган бўлса, бу йил уларнинг сони 45 мингдан ортиди.

— Айниқса, йўл четлари, хиёбонлар, корхона ва ташкилотлар, ўқув юртиларида мевали ва манзарали кўчатлар ўтказиш, ободонлаштиришга бу йил алоҳида эътибор қаратилмоқда, — дейди “Камолот” ёшлар ижтимоий ҳаракати шаҳарча кенгаши фаоли, Тошкент Давлат техника университети талабаси Руслан Усмонов. — Ҳатто, мактаб, коллеж ва бошқа олий ўқув юртилари, корхона ва ташкилотлар ҳудуди янада чиroy очди. Шунингдек, катта йўл ёқалари ва атрофида янгидан гулзорлар барпо этилмоқда. Бир неча йил аввал муддатли ҳарбий хизматни ўтаб юрган кезларимда “Ўз уйингни ўзинг обод эт” шиори остида ўтказилган ободонлаштириш ишларида фаол иштирок этган эдим. Бугун ҳам гузал шаҳарчамиз ҳудудида ташкил этилган ҳашарда мен қатори минглаб тенгдошларим ўзи таҳсил олаётган таълим даргоҳи, истиқомат қилувчи турар жойи ва хонасини тозалаш орқали ўз хиссасини қўлишиди.

Ҳашар давомида Талабалар кўчаси, Университет, Кичик халқа йўли, Беруний, Қамарнисо ва Мирзо Ғолиб маҳаллаларида ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари олиб борилди.

ЁШ ОИЛАЛАР УЧУН ЯНГИ УЙЛАР

Андижонда 76 та ёш оилага янги қурилган кўп қаватли уйларнинг 3-4 хонали хонадонлар қалитлари тантанали равишда топширилди.

Мазкур кўп қаватли турар жой биноси “Монолит қурилиш хизмат” жамияти ҳамда қатор қурилиш ташкилотлари меҳнат жамоалари ташаббуси билан барпо этилди. Ёш оилалар уларни нақд пул тўлаш ҳамда “Асака банк” ва “Ипотека банк” тижорат банкларининг узоқ муддатли кредит маблағлари ҳисобига олишди.

Ушбу объектларнинг қурилиш-монтаж ишлари учун 3 мил-

лиард 204 миллион сўм маблағ сарфланди. Биноларни барпо этишда замонавий қурилиш ашёларидан фойдаланилди. Шунингдек, қулай шароитлар яратиш мақсадида турар жой биноси учун махсус узлуксиз электр энергияси билан таъминловчи трансформатор ҳамда иссиқлик қозонхонаси ўрнатилиб, хонадонлар табиий газ ва иссиқ-совуқ сув тизими билан таъминланди.

Биноларнинг биринчи қа-тида очилган дўкон ва кафелар аҳоли хизматида.

“Туркистон-пресс”

ДАВЛАТ ҲОКИМИЯТИ ВА БОШҚАРУВИНИ ДЕМОКРАТЛАШТИРИШ

УНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИЛМОҚДА

туциявий тажрибасига ва умумтан олинган халқаро-ҳуқуқий стандартларга асосланади.

Конституцияда белгиланган қоидаларни демократиянинг қатъий талабларига қиёслар эканми, тўлиқ ишонч билан шунини айтишимиз мумкин, у дунёдаги энг демократик конституциялардан биридир. **“Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси халқаро ҳамжамиятда қабул қилинган энг демократик меъёрлар ва талабларга жавоб беради, дейиш учун барча асосларимиз бор”**, дейди Исрол Каримов.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси изчил демократик характерга эга эканлиги, ҳуқуқий давлат, қонун устуворлиги, демократия ва инсон ҳуқуқлари тамойилларига содиқлиги тўғрисида энг муҳим юридик ҳужжат бўлиб, янги давлат тизимига ўтиш шароитида конституциявий қонунчилик доирасида ислохотларнинг амалга оширилишини таъминлади.

Конституция амалиёти шунини намоён қилдики, у фуқаролик жамияти институтлари ва сиёсий тизим, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари ривожининг илгор мезонларини белгилаб берди.

Мустақиллик йиллари давомида мамлакатда барқарор конституциявий тартиб ўрнатилди: барча давлат органлари конституция доирасида шаклланди ва амал қилади. Буни парламент, президент сайловлари ва маҳаллий сайловлар яққол намоён этиди. Ханузгача Ўзбекистонда сайлов корпуси томонидан демократик эркин сайловларни ўтказиш орқали давлат ҳокимиятининг бу каби умумқамровли қонунийлаштирилиши (легитимизация) қўзғатилмаган эди.

Иқтисодий соҳада мулкчиликнинг барча шакллари тенглиги белгиланди, шу жумладан, хусусий мулк ва тадбиркорлик эркинлиги қамраб олинди, Конституция ижтимоий йўналтирилган бозор муносабатлари учун зарур шарт-шароитлар ва ривожланиш қафолатларини мустаҳкамлади. Барқарор иқтисодий ривожланиш нафақат давлатнинг, балки фуқаролик жамиятининг вазифасига айланди. Зеро, кучли ва очик фуқаролик жамиятини иқтисодий фаолият эркинлигисиз тасаввур қилиб бўлмайди.

Сиёсий жабҳада ҳам Конституция қатъий ҳуқуқий давлатчилик мезонларига кўра эркинлик ва демократиянинг юқори мезонларини таъминлади. Мамлакатда сиёсий ва мафкуравий кўп фикрлилик, сўз ва ахборот эркинлиги қарор топди. Хар бир

чилик ва ижроия ҳокимияти ўртасида ваколатларнинг мувозанатини таъминлаш билан боғлиқ масалаларни ҳал қилишда Президент ваколатларининг бир қисми юқори палата – Сенатга берилиши, шунингдек, мамлакат Бош вазирининг ҳуқуқлари ва ваколатларининг кенгайтирилиши муҳим аҳамият касб этди.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясидан мамлакат Президенти бир вақтнинг ўзида ижро этувчи ҳокимият бошлиги эканини белгилайдиган норманинг чиқарилиши муҳим сиёсий-ҳуқуқий воқеалардан бири бўлди. Ўзбекистонда конституциявий тамойиллар ва меъёрларнинг қарор топиши бўйича динамика ва изчил жараён давом этмоқда. Бу борада мамлакатимиз ўзининг тарихида мисли кўрилмаган даражада илгарилаб кетди. Бизнинг Конституциямиз ҳақиқатдан ҳам амалдаги қонун дея таърифланади ва уни мамлакатнинг Асосий ва олий қонуни сифатидаги роли фундаментал ва самарали характерга эга.

Асосий қонуннинг ушбу роли ҳудуди шу тарзда сакланиб қолганини учун Конституциянинг динамика ривожланиши муҳим аҳамиятга эга. Европада Ўзининг ярим асрлик юбилейларини нишонлаган, урушдан кейинги даврдаги конституциялари мисолида шунини кўриш мумкин, уларнинг динамикаси ушбу давлатларнинг изчил ва барқарор ривожланишининг муҳим омили бўлди. Ўзбекистон учун ҳам конституциявийлик бугунги кунда олий кадрият ҳисобланади. Фақат Конституциянинг устуворлиги, унинг динамикаси ва барқарорлиги, унга бўлган ҳурмат асосида мамлакатни эркинлаштириш ва модернизациялаш, демократик ислохотларнинг конституциявий ҳуқуқий мақомини таъминлаш бўйича устувор вазифаларни ҳал қилиш мумкин.

Давлатимиз раҳбари шунини алоҳида қайд этган эдики: “Энг аввало бир ҳақиқатни чуқур ағлайтишимиз, бугун биз жамиятимизда қандай ютуқ ва мақсадларга эришмайлик, барчасининг асосини Конституция — ҳаётимизнинг Асосий қонуни ташкил этади”.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Исрол Каримов томонидан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисида тақлиф этилган мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш бўйича Концепция ва унинг асосида қабул қилинган “Ўзбекистон Республикаси Конс-

Мамлакат Президентининг конституциявий ташаббуслари, биринчидан, жамиятнинг бутун сиёсий тизимини демократлаштириш ва модернизациялаш йўлидан изчил илгарилаб боришга янги, кучли туртки беради, иккинчидан, мамлакатнинг ижтимоий тараққиёт ва фаровонлик йўлида барқарор ва демократик ривожланишини таъминловчи қудратли кучга айланади, учинчидан, замонавий демократик давлатлар қаторига кириш ва жаҳон ҳамжамиятининг ҳуқуқий давлатлари сафидан муносиб ўрин эгаллашга кўмаклашади.

атлар мувозанатининг самарали механизмини яратишга йўналтирилган.

Иккинчидан, давлат бошлигининг давлат ҳокимияти органларининг ўзаро қелишув ва ҳамкорлик асосида фаолият юритишини таъминлаш борасидаги ролини кучайтиради.

Учинчидан, қонун ижодкорлиги фаолиятининг сифатини жиддий равишда ошириш мақсадида ҳокимиятнинг қонунчилик органи ваколатлари ва назорат функцияларини кенгайтиради, парламент палаталари фаолиятининг ҳамда уларнинг ижроия ҳокимияти билан ўзаро ҳамкорлиги механизмларини яратди, шунингдек, ижроия ҳокимияти органлари устидан парламент назоратини кучайтиради. Айни пайтда Олий Мажлисга Бош вазирга нисбатан ишончсизлик вотумини билдириш ҳуқуқи берилди.

Тўртинчидан, Бош вазир номзодини тақлиф этиш ва тасдиқлаш, Бош вазирнинг парламент олдида мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантириш бўйича долзарб масалалар юзасидан ҳисоботларини тинглаш бўйича янги, ҳозирги замон демократик талабларга жавоб берадиган тартиб жорий этилмоқда. Бу билан Бош вазирнинг ижроия ҳокимиятининг бутун тизими ишчи ташкил этиш бўйича масъулиятини оширишга йўналтирилган янги конституциявий мақоми ўрнатилди.

Бешинчидан, Бош вазир номзоди парламент сайловларида энг кўп депутатлик ўрнини олган сиёсий партия ёки тенг миқдордаги депутатлик ўринларини кўлга киритган бир неча сиёсий партиялар томонидан тақлиф этилиши бўйича конституциявий тартиб белгиланди. Букўл партиявийлик тизимини мустаҳкамлаш ва сиёсий партияларнинг марказда ва жойлардаги ҳокимият органларини шакллантириш борасидаги ролини кучайтириш, шунингдек, сиёсий маданият даражаси ва аҳолининг ижтимоий-ҳуқуқий онини, уларнинг ижтимоий ва давлат ҳаёти демок-

тиб бораётганлигини кузатиш мумкин. “Ижтимоий фикр” жамоатчилик маркази томонидан ўтказилган сўровлар натижалари ҳам шундан далолат беради. Ҳуқуқий ондаги ниғилистик қарашлар жиддий ўзгаришларга учради. Жамиятда содир бўлган барча демократик ўзгаришлар ҳуқуқий, аниқса, конституциявий муаммоларни ҳал қилиш шаклида амалга оширилди. Инсон ҳуқуқлари, Конституция ва қонун устуворлиги, ҳуқуқий давлат, фуқаролик жамияти – оммавий онга илгари номаълум бўлган ушбу тушунчалар мамлакат аҳолиси томонидан ҳайратланарли тарзда тез ўзлаштирилди. Салбий ҳуқуқий қарашларни енгиб ўтишда бозор муносабатларининг ривожланиши янада муҳим роль ўйнади. Авваллари юқоридан маъмурий бўйруқ қўтиб яшаган ва эндиликда тадбиркорлик фаолияти ва кичик бизнесга жалб қилинган кўпчилик кишилар ўзларининг шахсий тажрибаси мисолида эркин иқтисодий ривожланишда қонун қандай муҳим аҳамиятга эга эканлигига ишонч ҳосил қилишди. Юридик таълим ва юридик касбларнинг нуфузи илгари тасаввур қилиб бўлмайдиган даражага кўтарилди. Умуман, айтиш мумкинки, иқтисодий инфратузилмада ҳам, сиёсий ҳаётда ҳам шундай муносабатлар шаклланиб ва ривожланиб бормоқдаки, улар иштирокчилардан юқори даражали ҳуқуқий онг, ҳуқуқий билимлар, ҳуқуқий маданиятни талаб қилади.

Ижтимоий онда Конституция, ҳуқуқ ва қонунга нисбатан чуқур ҳурматни шакллантириш асосида конституциявий тизимни қарор топтиришга кўмаклашиш муҳим аҳамиятга эга. Айнан Конституцияга содиқлик Ватанга, ўз халқига содиқликни шакллантиради.

Ўзбекистон “Миллий тикла-ниш” демократик партиясининг сайловолди Платформасида таъкидланганидек: “...Мамлакатимизда демократик жараёнлар босқичма-босқич ва изчил ривожланиб бориб, демократик ҳаёт-иятлар одамлар онига борган сари

АМИР ТЕМУР ВА ЖАҲОН ТАРИХИ

(Давоми.
Боши 1-бетда)

Амир Темур Марказий Осиёда марказлашган давлатга асос солди. Бир қанча мамлакатлар билан савдо, дипломатик муносабатлар ўрнатди. "Буокипак йўли"ни қайта тиклади, Фарб ва Шарқ муносабатларини ривожлантирди. Империя ҳудудидagi Табриз, Исфохон, Тус, Нишопур, Хирот, Ҳамадон, Балх, Марв, Хива, Урганч, Бухоро, Термиз, Тошкент, Насаф, Туркистон ва Самарқанд каби шаҳарларни ривожлантирди. Айниқса, империя пойтахти Самарқандни Шарқ ва дунёнинг тақрирланмас дурдонасига айлантирди. Самарқанд айна шу даврда илм-фан, маданият, санъат ва меъморчилик маркази мақомига эга бўлди. Мунаққиллигимиз шарофати, Президентимиз Ислам Каримов ташаббуси билан 1996 йил апрель ойида буюк Соҳибқирон таваллудининг 660 йиллиги ЮНЕСКО томонидан дунё миқёсида кенг нишонланди. ЮНЕСКОнинг ўша пайтдаги раиси Федерико Майор Амир Темур таваллудининг 660 йиллик юбилейи муносабати билан Самарқандда бўлганида Соҳибқирон пойтахтини ўз кўзи билан кўриб ҳайрат ила шундай баҳр берган: **"Оламда шундай номлар борки, кишини ҳаёлга чўмдиради, уларнинг сеҳрли номларини эшитганинг ёки ёзувини кўрганинг ҳамон дарҳол таъсир эта бошлайди. Ҳаёлот сари етаклайдиган номлар орасида рота этадиган бир ном борки, у ҳам бўлса Самарқанддир. Бу ном ёрқин, сержило, мушканилар, ҳаёлот саройлари, карвонлар гулгулиси, боқира сас ва англамаган хиссиётларни бирдан ҳосил бўлгандек, тўғ..."** У ўз фикрини давом эттириб, **Амир Темурнинг саройида бўлган Испания элчиси Руи Гонсалес де Клавихонинг "Эсдаликлари"ни ўқир эканман, Марказий Осиёнинг мазкур қисми XIV аср маданиятининг меъморчилик бойликларини, шеърят нафосатини, техник ва илмий топқирлигини, ушбу маданиятга асосанлай ҳажонгир Амир Темурнинг таъсири ва бошқа қирраларини кашф этдим**, деганди.

Мухтарам Юртбошимиз Ислам Каримов Соҳибқирон Амир Темурга қуйидагича баҳо беради: **"Инсоният жаҳон тараққиётида ҳал қилувчи аҳамиятга молик шахсларни қадрлайди, ҳиссасини муносиб баҳолайди. Бинобарин, уларнинг савй-ҳаракатлари янги-янги авлодлар эътиборини катта куч билан ўзига жалб этиши мутлақо табиийдир. Амир Темур – тарихда энг буюк шахслардан бири. Амир Темур маънавий меросининг ўзаги Самарқанд - афсона шаҳар, жаҳон меъморчилигининг дурдонаси. Бунёдкор инсон теран заковати ва чексиз ҳаёлотининг ноёб намунаси. Буларнинг барча-барчаси бизга Амир Темурни эсга солиди ва унинг жаҳондаги тутган ўрнини қиёслаш имконини беради"**.

Амир Темур жаҳон ҳарбий санъати ривожига бекиёш улуш қўшган. У етук ҳарбий ташкилотчи ва буюк саркарда эди.

А.Ю. Якубовский Амир Темурнинг шахсий довиорақлиги, савийлиги, оддаларни ажрато олиши ва ўзига ишончи ёрдамчи ҳамда етакчиларни танлай билиш қобилиятини алоҳида таъкидлайди. Юксак ташкилотчи, кучли ирода эгаси ҳамда чуқур эъдиётларга эга аробб сифатида таърифланади.

Амир Темур ўз "Тузуқлари"да: «Жаҳонгирлик қилишга киришганимда тўрт нарсани хотирамда мустаҳкам сақладим. Биринчиси - қайси мамлакатни забт этмоқчи бўлсам, тўри тadbир ва кенгаши билан иш тутдим. Иккинчиси - хатога йўл қўймайлик учун ҳар бир ишни кўп ўйлаб, сергаклик ва эҳтиёткорлик билан қилдим. Учинчиси - уч юз ўн уч асил зотли, шижоатли ва ақл-фаро-

сатли эр йигитларни атрофимга бирлаштирдим. Тўртинчиси - буғунги ишни эртага қолдирмаслик, юмшоқлик қилишга тўғри келса, мулоимлик қилдим. Қаттиққўллик ишлатиш вақти етса, қатъий чоралар кўрдим. Шошмаслик керак ерда шошилмадим, шошиларли ишларни кечиктирмадим. Қайси ишни чораю тadbир билан битиришининг иложи бўлса, унда қилич ишлатмадим» деб ёзади.

Шарафиддин Али Яздий қўшинни етти қўл—қисмга бўлиб жойлаштириш тартибини биринчи бўлиб Амир Темур жорий қилган, деб ёзади. Бу қўллар жангларда мустақил ҳаракат қилиб, фақат қўшин кўмондонига бўйсунган.

Амир Темур ўз тузуқларида ёзади: «Қайси мамлакатни забт этган бўлсам, ўша ернинг обрў-эътиборлик кишиларини азиз тутдим, сайидлари, уламолари, фузало ва машойихларига таъзим бажо келтирдим ва ҳурматладим, уларга суюрғол вазифалар инъом этиб, маошларини белгилладим, ўша вилоятнинг улўғларини бўлса, ўз фарзандларимдек кўрдим. Мазкур мамлакатларнинг сипоҳлари учун даргоҳим эшиги очик эди. Ҳаммани кўркув ва умид орасида сақладим».

Амир Темурнинг ҳарбий истеъдоди, асосан, икки йўналишда - моҳир ҳарбий ташкилотчи ва атоқли саркарда тарзида ёрқин намоён бўлади.

Амир Темур барпо этган армиянинг ички тузилиши ва қонун-қоидаларни бошқа армиялардан тубдан фарқ қилар эди. Соҳибқирон ташкил қилган кудратли ва интизомли армия энг муваффақиятли сифатида, ҳатто, ҳозирга қадар буюк саркарда, ҳарбий мутахассис ҳамда тарихчи олимлар томонидан эътироф этилади.

Амир Темур умуман олганда Марказий Осиёда иккинчи буюк ренессанс даврини бошлаб берди. Бу уйғониш цивилизацияси кейинчалик фарб "Уйғониш даври" учун туртки бўлди, десак янглимаймиш. Бундан ташқари, Амир Темур дунёга мухташам шаҳарлар, меъморчилик обидалари, "Буокипак йўли"нинг қайта тикланиши, давлат бошқарувида ўзига хос услублар, қонунчиликда янги тизимлар ("Темур тузуқлари" назарда тутилмоқда), ҳарбий санъатда янги стратегия ва тактикалар, жаҳон дипломатиясида либерал йўналишлар каби буюк ўзгариш ва кашфиётларни тақдим этди. Шу сабабли ҳам Амир Темур номи XV асрданоқ жаҳон халқ оғзаки ижодида, афсона, адабиёт ва саҳна асарларида тараннум этиб келинмоқда. Европада "Буюк халоскор"га деб ҳайкал қўйилган.

Хусниддин РАҲАБОВ,
ЎзМТДП МК
Ижроия Кўмитаси
девони мафқуравий
масалалар
бўлими бош мутахассиси

9 АПРЕЛЬ — СОҲИБҚИРОН АМИР ТЕМУР ТАВАЛЛУД ТОПГАН КҮН

СОҲИБҚИРОНГА ФАТВО БЕРИЛГАН МУҚАДДАС ЖОЙ

МУАРРИХЛАР ШАРҲИ

Ушбу кутлўғ макон ёҳуд пири муришд Мир Саййид Барака билан 34 ёшли Темурбекнинг илк учрашуви пайтида содир бўлган воқеа тўғрисида олдин ҳам чикишлар қилган эдик. Ҳеч кимга сир эмас, Амир Темур ва теуурийлар замони ҳамда ундан кейинги тарих билан шуғулланган қарийб барча муаррихлар Мир Саййид Барака томонидан Амир Темурга катта ногора ва байроқ тортиқ қилинган воқеа тўғрисида, албатта, тўхталари ўтганлар. Энг муҳими, барча муаррихларнинг бу борадаги фикри яқин ва ўхшаш.

Сўзимизнинг исботи сифатида айрим мисолларни келтиришни жоиз, деб топдик. "Амир Соҳибқирон бунн муқаддас фол деб билиб тўхтовсиз равона бўлди" (Низомиддин Шомий. "Зафарнома", Тошкент, "Ўзбекистон", 1996 й.). "Саййид Баракаким, Макканинг шарифларидин эрди ва ул маҳалда ер юзининг содотларига акрам ва ашрафи эрди, ул ерда ҳазрат Соҳибқирон қошига табла ва алаам-шаҳарлар, меъморчилик обидалари, "Буокипак йўли"нинг қайта тикланиши, давлат бошқарувида ўзига хос услублар, қонунчиликда янги тизимлар ("Темур тузуқлари" назарда тутилмоқда), ҳарбий санъатда янги стратегия ва тактикалар, жаҳон дипломатиясида либерал йўналишлар каби буюк ўзгариш ва кашфиётларни тақдим этди. Шу сабабли ҳам Амир Темур номи XV асрданоқ жаҳон халқ оғзаки ижодида, афсона, адабиёт ва саҳна асарларида тараннум этиб келинмоқда. Европада "Буюк халоскор"га деб ҳайкал қўйилган.

УЧРАШУВ ЖОЙИ

Хўш, ана шундай улўғ тарихий учрашув бўлган жой қаерда? Бу жой ҳозир қандай номланади? Барча манбаларда бу жой Термиз яқинида деб кўрсатилган. Ша-

рафиддин Али Яздий "Зафарнома" асарида учрашув бўлган жой — Буёни Термиздан уч фарсах нарида деб ёзган. Билъакс, учрашув бўлган жой, унинг номланиши ва Термиздан қанчалик узоқлиги ҳақида хабар берган ягона тарихий манбаа ҳам шу асардир. Ундан олдин ҳам, кейин ҳам бирор манбада бу ҳақда маълумот учрамайди. Қисқаси, келажақда буюк давлат қуриши ҳақида Соҳибқирон Амир Темурга илоҳий башорат келтирилган ушбу муқаддас максанинг аниқ жойи ҳали бизга маълум эмас.

Утган асрнинг 90-йиллари бошида "Амир Темур юрган йўллар бўлаб" ҳаққароқспалициясининг матбуотда эълон қилган ҳисоботларида Буё мавзеини Шеробод туманидаги Абу Исо ат-Термизий зиёратгоҳ мажмуаси ён-атрофи билан боғловчи фикрлар пайдо бўла бошлади. Ушбу зиёратгоҳ Буё қишлоғида жойлашганлиги дастлаб XII асрда Абдулқарим Самъонийнинг "Китоб ал-ансоб" номи асарида тилга олинди.

Самъонийнинг ёзишича, Буғ қишлоғи Термиздан олти фарсах узоқликда жойлашган. Шарафиддин Али Яздийнинг "Зафарнома" асарида эса Буё, юқорида келтирилганидек, Термиздан 3 фарсах нарида эканлиги кўрсатилди.

УЧТА ТЕРМИЗ

Ушбу масалани ечишда Термиз шаҳри ўз тарихи давомида ўрнини уч марта ўзгартирганлигини ҳисобга олиш ниятда муҳим деб ҳисоблаймиз. Масалан, қадимий Термиз дастлаб Амударё бўйида вуҷудга келди ва шаҳар сифатида равнақ топди. 1220 йилнинг кузида Чингизхон бошқил мўғул истилочиларининг юриши туфайли шаҳар вайрон бўлди. Ҳозирги кунда унинг ҳаробалари ўрни Эски Термиз дейилади. Мўғуллар истилоқидан сўнг Термиз шаҳри Сурхон дарёси бўйида, ҳозирги Салавот ва "Намуна" хўжалиги ўрнида тараққий этди. Аммо у ҳам XVII-XVIII асрлардаги

ўзаро феодал урушлари туфайли вайрон бўлди. Ҳозирги Термиз шаҳри эса Паттақесар қишлоғи негизида ривожланди.

ФАРСАХ ҚАНЧАГА ТЕНГ?

Милоннинг XII асрида яшаган Самъоний масофа ўлчовини Амударё бўйидаги Термиз шаҳри, яъни ҳозирги Эски Термиз ҳудудида нисбатан олган. Фарсах ёки фарсанг арабча сўз бўлиб, Шарқда, шу жумладан, Марказий Осиёда масофа ўлчови бирлигини англатади. Туркийча синоними тош, йиғоч (ёғоч)дир. Фарсах дейилганда тунуширадиган масофа, микдори йўл шариитига қараб ҳар жойда ҳар хил бўлган. Миллий қомусида ёзилишича, бир фарсах масофа ўлчови учун Самарқанд-Бухоро йўлининг 25 дан 1 қисми ёки 27 дан 1 қисми олинган ва бу 9-12 миғ қадам ёки 6-9 километрга тўғри келган. Яна бошқа кўплаб манбаларда бир фарсах 6-8 километрга тўғри келиши айтилган. Ана шу ўлчовга асосланиб ҳисобланганда 6 фарсахлик Буғ қишлоғи Эски Термиздан 36-48 километр узоқликда жойлашган бўлиб чиқади. Мазкур қишлоқда Абу Исо ат-Термизий зиёратгоҳи жойлашган.

Шарафиддин Али Яздий яшаган давр (XIV-XV асрлар)да Термиз шаҳри ҳозирги Салавот қишлоғи ва "Намуна" хўжалиги ўрнида бўлган. Шарафиддин Али Яздий асарида Сурхондарё бўйида жойлашган Термиздан Буё мавзеигача бўлган масофани ҳисобга олганлиги кундай равшан. Лекин шундай бўлса-да, Буё мавзеини Термиздан исталган томондаги узоқликда, нафақат Сурхондарё, балки қўшни Афғонистон ҳудудида жойлашган бўлиши мумкин, деган ҳулосага келувчилар ҳам учраб туради.

БУЁГА КЕЛИШ САБАБИ

Шарафиддин Али Яздийнинг "Зафарнома" асарида келтирили-

шича, Соҳибқирон Амир Темур Амир Ҳусайннинг ҳийлаю фитналаридан ҳар сафар омон қолади, муроса йўлини тутати, мамлакатдаги икки йирик кўчининг ҳаёт-мамот тўқнашувига имкон бермайди. Ва шундай йўл билан Турон элининг ишончини қозонади. Ва ниҳоят, босқинчи мўғуллар ҳавф-хатарни бартараф этилганда масалани узил-кесил ҳал қилишга киришади. Балхга отланади. Саркардалардан шайх Муҳаммад Баён сулдуз Утторга қочиб кетади. Яратганга таваққал қилган Темурбек шаҳри Кешдан йўлга отланиб, Ғузорга келганида қўшин маркази (гул)нинг саркардаси амир Мусо ҳам ўринсиз ваҳимага тушиб орқага қайтади. Лекин Темурбекнинг бундан руҳи тушмайди. Қўшин маркази саркардалигини ўз қўлига олади. Суюрғатмиш ўғлонни бир неча баҳодирлар билан қўшиб манғлой (авангард) сифатида олдинга жўнатади. Манғлой Темир дарвозадан ўтиб Термизга етиб келган, Амир Ҳусайннинг илғори уларнинг қорасини кўрган захоти чекинади ва Аму сувидан шошилинч ўтиб, Балх томонга йўл олади. Амир Темур бошлиқ марказий қўшин эса Термиздан уч фарсах наридаги Буё мавзеига келиб қўнади ва қодир тикади.

Шарафиддин Али Яздийнинг хабарига қўра, Саййид Барака "ҳеч қандай ваъда ва олдиндан келишувсиз, қутилмаганда" Темурбекка пешовоз чиққан, салтанат ва подшоҳлик белгиларини англатувчи ногора ва алаам совға қилган Соҳибқиронга "бахт-саодат сўзларини айтиб, башорат қўшигини қаромат пардасидан" чалган, яъни байт:

*Оллоҳ ҳимояси сенга эрур посбон,
У бошдан бу бошгача сеники жаҳон.
Давлат ногорасини чап, майдон сенингдур,
Бу — олам тангрисининг истаги эрур.*

Ушбу учрашувнинг "кундан-кунга ортиб бораётган давлатнинг (яъни Амир Темур иқболнинг, таъкид бизники) бошланишида юз берган" лигига асарда алоҳида эътибор қаратилиб, уни сифатлашда: "қўрғоний сўзлар ишоратига қўра", "юксак даражадаги омонлик ва иқбол учун", "осмоний тасдиққа эга" қабилдаги илоҳий иборалар қўлланади.

Демак, Амир Темур Буёга ҳали Амударёга етмай туриб келган. Бу эса Буё қўшни мамлакатда эмас, айнан Сурхондарё ҳудудида жойлашганлигини исботловчи далиллар. Агар 3 фарсахлик Буё ўша пайтда Сурхондарёси бўйида жойлашган Термиздан 18-24 км. узоқликда жойлашганлигини ҳисобга олсак, Буёни Буғ қишлоғи билан мутлақо боғлаб бўлмаслиги аён бўлади. Биз ана шу ҳолатдан келиб чиқиб Буё мавзеини Шерободдан эмас, балки Термиздан 20-30 км. узоқликдаги Ангор тумани ҳудудидан изладик.

ЭКСПЕДИЦИЯ

2010 йилнинг баҳорида теуурушнослар билан Термизда бўлган учрашувда Буё мавзеини аниқлаш мақсадида экспедиция ташкил этиш лозимлиги ҳақида фикр-мулоҳазалар билдирилди. Ана шундан сўнг тарихида тарихчи, археолог, ўлкашунос, топонимист, лингвист, журналист ва расомлар бўлган экспедиция Сурхондарё вилоят "Зараутсой" жамоатчилик маркази, Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси вилоят Кенгаши

Ижроия кўмитаси, Халқаро Амир Темур жамғармаси вилоят бўлими шафелигида Буё манзилини топиш ниятида бир эмас, бир неча марта сафарга чиқди ва асосий диққатни Сурхонбўйи Термиз, яъни Салавотдан 18-20 км. узоқликда жойлашган Қорақир тепалигига қаратди.

Буё сўзининг маъносини, ушбу мавзе ўрнини аниқроқ белгилаш ниятида бир қанча топонимик далилларга мурожаат қилинди ва турли хил талқин, шакл ҳамда маъноларга дуч келинди. Масалан, Шарафиддин Али Яздий "Зафарнома"сининг 1994 йилги нашрида Буё, 1997 йилгисиди эса Бийа дейилган. Баъзи тарихчилар ҳатто Биё ёки Бева шаклида ҳам ишлатишган. Экспедиция аъзоси, термизлик ёш иқтидорли олим, "Ўрта Осиё туркий халқларининг этногенези", "Айрим топонимлар луғати" китоблари муаллифи Икром Умаров изланишлари натижасида Буёнинг асоси битта эканлиги, яъни ушбу сўз этимологияси туркий тилларга бориб тақаллишини исботлади. Масалан, "туркий тиллардаги буй — "узунлик", "қомат, баланд қоматга эга бўлмоқ" (Севортян, 176-177), туркман, турк, озарбайжон тилларида бай — "катта", "йирик" (Севортян, 288), XVI аср туркий тилида бийик — "баланд, баланджой" (Мухаммед Якуб Чинги. "Келур-наме", Тошкент, 1982 й.), ("Навоий асарлари луғати". Тошкент, 1972 й.), олтойча bujuk — "кузунлик", татар лаҳжаларида "баландлик", тува тилида "тоғ", тофа тилида "тепалик" (Севортян, 289), қадимги туркий тилда beduk — "катта, улкан" (ДТС, 91) бийёу — "улўғ" (Наршахий, 91) маъноларини англатади. Бу сўзнинг қадимий маънолари: "катта, йирик, улкан, кучли, кўп, мўл, ортик, ошқ, муқаддас". "Буё" сўзи "катта, йирик тепалик" маъносини беради. "Қорақир" сўзи ўзағидаги "қора" сўзи топонимияда нафақат ранг маъносиди, балки бошқа тушулчаларда ҳам келади. "Қора" сўзи "уй, тупроқ" маъноларини билдиради. Ҳеч қандай ўсимлик ўсмайдиган жой ҳам "қора" номи билан аталган. Ўрта асрлар даврида "қора" сўзи "улўғ", "зўр", "ҳайбатли" маъноларини ҳам билдирилганлигини кузатиш мумкин ("Навоий асарлари луғати": 730-бет). Демак, Қорақир "улўғ, катта тепалик" деганидир.

Экспедиция ҳулосасига қўра, Қорақир қадимий Буёнинг айнан ўзи бўлиб, бунмлашишлар олдин ҳам, ҳозир ҳам бир хил маънони англатади. Соҳибқирон Амир Темурнинг пири муриши Саййид Барака билан улўғ учрашуви содир бўлган Буё мавзеи ҳозирги Қорақир тепалиқларида жойлашган. Саййид Барака шу ерда Амир Темурга давлатчилик рамзи сифатида туғ билан ногорани туҳфа топади, аввало юртни бирлаштириб, сўнгра буюк давлат барпо этади, миллий давлатчилигимиз тарихида ўзидан ўчмас из қолдиради. Мир Саййид Барака ҳам то умри охиригача Амир Темур билан бирга бўлади. Вафотидан сўнг хоки Соҳибқироннинг бош томонига қўйилган, улар биргалликда бир гумбаз остиди боқий ором олишмоқда.

Абдулла ХОЛМИРЗАЕВ,
Буё экспедицияси раҳбари,
Сурхондарё вилоят "Зараутсой" жамоатчилик маркази раиси, Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси аъзоси

• ХУНАРЛИ ЭЛ

Бундан роппа-роса 15 йил аввал ташкил этилган "Ташаббус" кўрик-танловини йилдан-йилга нуфузи ва қўламини кенгайтириб бормоқда. У ўзининг самарали меҳнат фаолияти билан юқори натижага эришадиган тadbиркорлар, фермер ва хунармандлар тажрибасини оммалаштириш, улар ўртасида ўзаро ҳамкорлиқни мустаҳкамлаш, эришадиган ютуқларини намойиш этиш, илгор тажрибаларни рағбатлантиришга қаратилган.

Ҳар бир иш ва соҳада эътироф ва эътибор муҳим ўрин тутати. Шаҳар, туман ва вилоятларда голиб бўлиб республика босқинида иштирок этишининг ўзи ҳам катта муваффақият ҳисобланади.

Маълумки, 29-30 март кунлари пойтахтимиздаги "Туркистон" саройида "Ташаббус-2011" танловининг республика босқини бўлиб ўтди. Унда саҳоватда беназир она заминимизда етиштирилган ноз-неъмат-

лар, қўлигул хунармандларимизнинг дунёга кўз-кўз қилишга арзигулик чинакам санъат асарлари, замонавий технологиялар кўмагида ишлаб чиқарилаётган саноат маҳсулотлари намойиш этилди. Ташкилотчилар иштирокчилардан энг муносибини танлаб олишга катта эътибор қаратишди.

"Йилнинг энг яхши тadbиркори" Наманган вилоятида фаолият юритаётган "Замин Туркистон" МЧЖ раҳбари Бахтиёр

"ТАШАББУС — 2011"

УНДА МИЛЛИЙ КАДРИЯТЛАРИМИЗГА АЛОҲИДА ЭЪТИБОР ҚАРАТИЛДИ

Умаровга насиб этди. Сурхондарё вилоятидаги "Боғи бўстон" фермер хўжалиги раҳбари 85 ёшли Носирхон Тўрақулов "Йилнинг энг яхши фермери" деб топилди. "Йилнинг энг яхши хунарманди" эса Самарқанд вилоятида фаолият кўрсатаётган уста-кулол Шариф Азимовга берилди. Голиблар Президентимиз совғаси — "Спарк" автомашинаси билан тақдирландилар.

Шариф АЗИМОВ, "Йилнинг энг яхши хунарманди":

- Кулолчилик бизга ота-боларимиздан ўтиб келаётган қадимий хунар ҳисобланади. Шогирдларимнинг сон-саногини

йўқ. Тошкент, Наманган, Андижон, деярли ҳамма жойда бор. Менга берилган бу мукофотни бутун уста-кулолларимиз, хунармандларимизга бўлган эътибор ва ғамхўрлик деб биламан. Мен, одатда, кўргазмаларни яхши кўраман. Мухтарам Президентимиз совғаси — "Спарк"да юриб, кулолчилик ва хунармандчиликни тарғиб-ташвиқ этиш мақсадида юртимиз бўйлаб кўргазмалар ўтказишни ният қилдим.

Дилмурод ЭШМАТОВ, "Йилнинг энг яхши инновацион лойиҳа" номинатсияси голиби:

- Бешикчилик хунарида мен бешинчи авлодман. Ҳозирда

ўғилларим ҳам бу касбни тўлиқ эгаллашди. Бешикчилик янада тақомиллаштириб, унинг турли кўринишларини ясай бошладик. Масалан, йиғма бешиқлар, беланчақлар, электр пулты билан бошқариладиган бешиқлар, ором курсилари... Бундай тажриба ва изланишларимизни мунтазам давом эттириб борамиз.

Бизга, яъни миллий кадриятларимизга кўрсатилаётган бундай эътибордан кўнглимиз тоғ қадар кўтарилди. Ота-боларимиздан қолган касб-хунарлар яна узоқ йиллар яшаши шубҳасиз. Бунини мен мустақиллик шарофати, деб биламан.

Эркин ДОРИПОВ,
"Milliy tiklanish" мухбири

ЖАРАЁН

НИГОХ

“... Агар инсоннинг қулоғи енгил-елпи, тумтароқ оҳангларга ўрганиб қолса, бора-бора унинг бадиий диди, муסיқа маданияти пасайиб кетиши, унинг маънавий оламини сохта тушунчалар эгаллаб олиши ҳам ҳеч гап эмас”.

Ислом КАРИМОВ

ЯХШИ ҚЎШИҚ

ИНСОН РУҲИЙ ОЛАМИНИНГ ТАРБИЯЧИСИДИР

Муסיқа ўзининг сеҳрли кучи билан сўзга оҳанг воситасида янада жозибадорлик бағишлайди, унинг таъсир кучини оширади, унга янги ҳаёт беради. Муסיқанинг ҳамоҳанглиги туфайли сўз инсон қалби ва шуурини ларзага келтирувчи, тўлқинлантирувчи кучга айланади. Муסיқадан инсон маданий ҳордиқ ва завқ олиши ҳамда илмий тушунчалар билан ифодалаш мушкул бўлган ҳаётий воқеаларни бадиий-эстетик воситалар орқали идрок этиши мумкин.

Шу боисдан қайси замонда бўлмасин инсон куй-қўшиққа талпиниб яшайди. Муסיқа қадимий санъат турларидан бўлиб, у йиллар давомида сайқал топиб турли жанрларга бўлинган. Истиқлол йилларида эстрада ижрочилик санъатимиз янги босқичга кўтарилди. Сўнги йиллар ичида «Ўзбекнаво» гастрол-концерт бирлашмасининг «Ўзбекистон - Ватаним маним» қўшиқлар байрамнинг ўтказилиши, «Офарин», «Она замин юлдузлари» кўрик танловлари, Президентимиз томонидан таъсис этилган «Нихол» мукофоти бу йўналишда янги-янги ижрочиларни кашф этди. Айниқса, миллий руҳда муסיқа санъат силарини ва жаҳон эстрада-сининг энг яхши намуналарини ўрганишга кенг йўл очилгани соҳада катта ўзгаришларга олиб келганлиги айни ҳақиқат.

Бироқ гуруч қурмаксиз бўлмайдиганларидек мазкур йўналишда иҳод қилаётган айрим хонандалар миллий эстрадамиздан тобора узоклашиб бораётгани сезилиб қолмоқда. Қўшиқ учун матн, муסיқа ва ижро маҳорати биринчи ўринда туради. Буларнинг барчаси богланса қўшиқ пайдо бўлади, яъни муסיкий асар яратилади. Аксинча, богланмаса қўшиқ шеърнинг саёзлиги, муסיқа ёки ижрочилик маҳорати мукамал эмаслигини билдириб қўяди. Натижада бундай қўшиқларнинг умри қисқа бўлади. Баъзан дискот муסיқага саёз сўзлардан ташкил топган, муаллифи номаълум шеърларни қўшиқ қилаётганлар ҳам топилади. Бу каби ҳолатлар қўшиқ савиясига пугур етказди, албатта. Тингловчи қўшиқчининг нима демокчилигини тушунмайди. Ҳатто қўшиқ сўзлари ҳам ёдига қолмайди. Фақат тингловчининг қулоғи остида муסיқа асбобларининг қасир-қусурию шангиллаши қолади, холос. Бошлаган мавзумиз айрим матни саёз қўшиқлар борасида экан, унинг инсон руҳий ва маънавий оламига таъсир этиши хусусидаги мутахассис ва ҳамюртларимизнинг фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашсак.

ШЕЪР ЁЗИБ БЕРИНГ

Зиёда ЭШМУРОВА,
“Ўзбекистон”
телеарканоалининг
“Саломатлик” дастури
бошловчиси:

— Ҳозир тармок телеканаллари, метро бекатлари, вокзаллар ва бошқа транспорт воситаларида ўрнатилган телевизорларда такрор ва такрор қўйилаётган қўшиқларни эшитиб, мавзуси, матни, муסיқа ва ижрочилик санъатида саёз ва бирмунча бачкана қўшиқлар кўпайиб бораётганига амин бўламиз. Масалан, “мини юбка”, “машина”, “чой”, “сигарет” ва ҳоказо маиший мавзуларда ҳам қўшиқ куйланмоқда. Ўсмирлар ва ёшлар ўртасидаги оммалашиб кетган “рэп” усулида муҳаббат, гўзаллик, дўстлик каби инсоний фазилатлар бир йўсинда “тараннум” этилаётганини, шеър мезонлари бир ёқда турсин, адабий тил меъёрларига ҳам амал қилинмаётганини қандай изоҳлаш мумкин.

Дилфуза АБДУЛЛАЕВА,
Республика маънавият
тарғибот маркази ходими:

— Яқинда бир хонанда киз мендан шеър ёзиб беришимни сўради. Қўшиқчининг айтишича, муסיқаси тайёр экан, шу муסיқадан келиб чиқиб ҳозирги кунда урф бўлган қофиядош сўзлар кетма-кетлигида шеър ёзиб берармишман. Унинг бу гапидан хайрон қолдим. Ахир шеър инсон кўнглидан чиқмагунча уни ёзиб бўлармиди?

Яхши қўшиқ яратмоқчи бўлган хонанда энг аввало матн, муסיқа ва ижрога эътибор қаратиши лозим.

Бироқ аксарият қўшиқчиларимиз матн ва муסיқадан кўра кўпроқ клинга ургу беришмоқда. Қўшиқчининг омма олдига ўзини тутиши, кўриниши ҳам томошабинга таъсир қилмасдан қолмайди. Масалан, эфирга узатилган хонанданинг қўшиғи аксарият ўспиринлар учун иккинчи даражали ҳисобланади. Дейлик, айрим аёл қўшиқчилар 3–4 дақиқали эфир давомида 4–5 хил либосда чиқиши киши эътиборини тортиши мумкин. Афсуски, айрим эркак хонандалар ҳам бундан мустасно эмас. Турли-туман ялтироқ кийимларда ўзбек йигитларига ярашмаган рақсларга тушиб кетишади. Хонандаларимиз нафақат сахнада, балки телеэкранларда ҳам ўзларини сипо тутсалар яхши бўлармиди. Шу ўринда шоу-бизнес вакиллари маънавият мезонларига риоя қилиб, санъатга масъулият билан ёндашсалар, мақсадга мувофиқ бўлар эди.

АХТАМКУЛИ,
шоир:

— Болалигимда радио ёнида раҳматли бобомнинг Қомилжон Отаниёзов қўшиқларидан таъсирланиб, юмюм йиғлаб ўтирганларини кўриб ажабланганман. Ўшанда “Бобо, нима бўлди?”, - десам у киши кўз ёшларини артиб, “Бола, кўнглимнинг ғуборини тўқялман” дегандилар. Бобомнинг бу гапларини йиллар ўтиб ўзим ҳам англаб етдим. Бизнинг ҳазинамизда бечасоб ўлмас қўшиқлар борки, улар юз йилдан кейин ҳам ўз оҳорини йўқотмайди. Киши чарчоғини чиқариш, диладаги ғам-ғуссаларни қувиш ниятида ҳам қўшиққа талпинади. Яхши куй-қўшиқ завқидан юракда соғинч ҳисси ғалаён кўтаради.

Қўшиқнинг устун сўздир. Сўз қанчалик залворли бўлса, замонлар шамолига дош бера олади. Мантқисиз қурилган сўзлар гўё сув устидаги кўпикка ўхшайди. Улар ҳаёт оқимига узок дош беролмайди.

ҚЎШИҚҚА
ЎРГАНИБ ҚОЛДИМ

Тоҳир САЪМАДОВ,
талаба:

— Муסיқа тинглашни ёқтираман. Кўпича куй-қўшиқларни радио орқали эшитаман, баъзи қўшиқларни тинглашни хоҳламайсан. Лекин радиони бошқа тўлқинга созласанг, сал ўтмай унда ҳам ўша қўшиқ янграй бошлайди. Аста-секин ўша қўшиққа ўрганиб қолганимни билмай қоласан.

Шоира ИСОКОВА,
ўқитувчи:

— Аксарият ёшларимиз муסיқасиз бир лаҳза ҳам туришолмайди. Муסיқага шайдолик яхши, албатта. Бироқ уларнинг қўшиқлардаги енгил-елпи сўзларни ўзлаштириб олиши кишини хавотирга солмай қўймайди.

Олим МУРОДОВ:

— Мактаб ёшидаги қизим бир куни “Дада, сени сўзи шени деб ҳам айтилади-а?”, деб сўраб қолди. Йўқ, дегандим, “Қўшиқда шундай айтилган-ку” дейди. Билсам, машҳур хонанда қизимизнинг қўшиғида “с” ва “ш” ҳарфи бирикиб, “шен” сўзи айтилган экан. Биз катталар учун бу ҳолат арзимас туюлар, аммо болаларни қалғитиши аниқ.

Демак, инсон куй-қўшиқ тинглаб, ҳам руҳий, ҳам маънавий озиқ олар экан, қўшиқлар инсон маънавиятига салбий таъсир қилмаслиги зарур. Зеро, санъаткор эл учун қўшиқ куйлайди. Модомики шундай экан, улар тайёрлаган “маҳсулот” эл дастурхонига ҳар жиҳатдан муносиб бўлиши жоиз.

Дилфуза РЎЗИЕВА,
“Milliy tiklanish” мухбири

Мамлакатимизда болалар спортини ривожлантириш борасида амалга оширилаётган ишлар замирида жисмоний ва маънавий жиҳатдан соғлом авлодни тарбиялаб, камол топтиришдек эзгу мақсадлар ўз ифодасини топган. Президентимизнинг 2002 йил 24 октябрдаги “Ўзбекистон Болалар спортини ривожлантириш жамғармасини тузиш тўғрисида”ги ва 2004 йил 29 августдаги “Ўзбекистон Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси фаолиятини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармонлари мамлакатимизда бу борадаги ишларни ташкил этишда ўзига хос дастуриламал бўлиб хизмат қилаётганини таъкидлаш жоиз.

Юртбошимизнинг ана шу фармонидан сўнг республикамизнинг деярли барча ҳудудларида, ҳаттоки энг чекка қишлоқларида ҳам бир-биридан чиройли ва замон талаблари даражасидаги спорт иншоотлари барпо этилди. Янгиер шаҳрида яқинда қад ростлаган спорт қошоналари тортиши мумкин. Афсуски, айрим эркак хонандалар ҳам бундан мустасно эмас. Турли-туман ялтироқ кийимларда ўзбек йигитларига ярашмаган рақсларга тушиб кетишади. Хонандаларимиз нафақат сахнада, балки телеэкранларда ҳам ўзларини сипо тутсалар яхши бўлармиди. Шу ўринда шоу-бизнес вакиллари маънавият мезонларига риоя қилиб, санъатга масъулият билан ёндашсалар, мақсадга мувофиқ бўлар эди.

ФАОЛИЯТ

Жиззах вилоят сил касалликлари шифохонасининг 2-терапия бўлимига «Тез тиббий ёрдам»да 30-32 ёшлар чамасидаги аёл олиб келинди. Беморнинг юз-кўзларидан мадорсизлик ва толиқиш аломатлари сезилиб турарди. Ҳатто гапиришга ҳам мажоли йўқ эди...

ДАРДГА ДАРМОН
ШИФОКОРЛАР

Рентген текшируви натижаларига кўра аёлга ёпиқ формадаги юкүмсиз бирламчи касаллик ташхиси қўйилгач, муолажалар бошлаб юборилди. Вақт ўтиши билан бемор секин-аста қувватга тўлиб, ўзини тетик ва бардам ҳис қила бошлади. Орадан икки ҳафта ўтар-ўтмас бемор шифобахш бадантарбия билан даволанишни давом эттирди. Оиласи бағрига қайтаркан юз-кўзидаги табассум билан шифокорларга миннатдорчилик билдирди.

Тажрибали терапевт Ҳамид Митанбоев мудирлик қилаётган 2-терапия бўлимига даволаниш учун қабул қилинган беморларнинг қисқа вақт ичида соғайиб кетиши оддий ҳол. Бу ерда фаолият олиб бораётган ўз касбининг фидойилари энг аввало, ширин сўзларини аяшмай беморларнинг тезроқ соғайиб кетишлари учун умид ва ишонч ҳиссини уйғотишмоқда.

Вилоят сил касалликлари шифохонасининг биринчи ва иккинчи терапия бўлимларига қарашли 80 ўринли шинам, ёрғу ва кўркам хоналар мавжуд бўлиб, беморларга 5 нафар малакали шифокор ва 15 нафар ҳамшира сидқидилдан тиббий ёрдам кўрсатиб, эл ишончини оқлашмоқда. Шифохонанинг юкүмли сурункали касаллик ва ёпиқ формадаги юкүмсиз бирламчи касаллик бўлимлари ҳар йили замонавий аппаратура ҳамда асбоб-ускуналар билан жиҳозланиб келинмоқда. Биргина ўтган йилнинг ўзида энг сўнгги русумдаги рентген ва ИГК аппаратуралари ҳамда бир қанча текширув микроскоплари олиб келинди. Шунингдек, даволаш, дам олиш, маънавият хоналари ва йўлакларга ўрнатилган гултуваллардаги анвоий гуллар хушбўй хид таратиб кишининг бахри дилини очди.

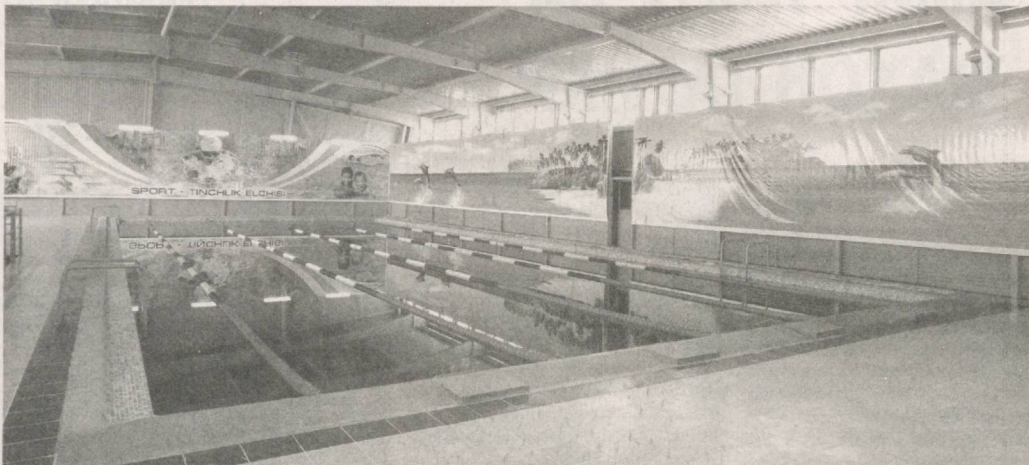
Шифохонада ўз касбининг фидойилари ишлашади. Улар

туманларда тез-тез бўлиб, жойлардаги маҳалла фуқаролар йиғини фаоллари билан касаллик ташхиси қўйилгач, кунлари ни ўтказиб, аҳоли ўртасида репродуктив саломатлик, соғлом оилани шакллантириш, сурункали ва ёпиқ формадаги бирламчи юкүмсиз касалликларнинг олдини олиш, аҳоли тиббий маданиятини ошириш каби мавзуларда суҳбатлар уюштириб боришмоқда. Айниқса, соҳа жонқурларидан тажрибали терапевт врач Бурхон Қаландаров, катта ҳамшира Наргиза Сулаймонова ва ҳамшира Малика Жумаева ҳамкасбларига ибрат бўлмоқда. Улар Пахтакор туманининг “Олтинкўл”, “Тошкент”, “Самарқанд” ва Дўстлик туманининг “Ангиобод”, “Манас”, “Наврўз” ҳамда “Мевазор” маҳаллаларида яшовчи оилаларнинг саломатликлари борасида вақти-вақти билан маслаҳат ва кўрсатмалар бериб боришади.

Шифохона ўз ёрдамчи хўжалигига ҳам эга. Кичик хўжалиқда ҳар йили етиштирилаётган поллиз ва сабзавот экинни маҳсулотларидан даволанувчилар ҳам баҳраманд бўлишмоқда. Маълумки, богроғлар яратиш, уларга меҳр қўйиш халқимизнинг азалий удуми. Бу одат уларнинг қонқониға сингиб кетган. Негаки, одамлар ҳамиша яшилликдан баҳра оладилар. Бу ерда хашар йўли билан ўтказилган минг тупдан зиёд манзарали дарахтлар кўкка бўй чўзиб ажиб манзара касб этган. Мана икки йилдирки, анор, беҳи, тут, жийда каби юз тупдан зиёд мевали дарахтлардан ширин-шакар ҳосил олинмоқда. 2011 йил “Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили”да ёрдамчи хўжалик ҳисобига яна 2 гектар ер қўшилиб, деҳқончилик экинларини экиш режалаштирилган.

Абдулла САИДОВ,
Жиззах вилояти

БОЛАЛАР СПОРТИ

КЎРКАМ СПОРТ ҚОШОНАСИ

Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси вилоят минтақавий филиали томонидан 483 миллион сўм маблағ сарфланди. Бунёдкорлик ишлари Давлат Бердимуродов раҳбарлигидаги “Давр” хусусий қурилиш ишлаб чиқариш корхонаси томонидан амалга оширилди. Ҳар бирининг ҳажми 12х25 метр бўлган ёзги ва қишки сузиш ҳавзаларига Туркияда ишлаб чиқарилган 450 қувтерек ҳажмидаги сувни тозалаш кубватига эга замонавий ускуна ўрнатилган. Ҳавзанинг қиш фаслида иситишнинг таъминлаш мақсадида 400 КВТ қувватга эга янги қозонхона ўрнатилган. Шаҳар болалар ва ўсмирлар

спорт мактаби директори Санжар Абдукаримов ҳамроҳлигида иншоотни айланиб чиқдик. Бино ичкараси ҳудди ёзнинг саратонидек, қайноқ ҳовузда зилол сув жилоланиб туради. 130 нафар ўғил-қизлар икки нафар тажрибали мураббийлардан сувда сузишнинг сир-асрорларини пухта ўрганишмоқда.

Янги қошонада шаҳар болалар ва ўсмирлар спорт мактаби қошидаги қўлпаб спорт тўғараклари самарали фаолият кўрсатмоқда. Жумладан, футбол, волейбол, баскетбол ва бадиий гимнастика каби спорт тўғараклари ишлаб турибди. Уларга шаҳар аҳлининг 765 нафар фар-

зандлари жалб этилган. Ёшларнинг 260 нафарини эса қизлар ташкил этади. Бадиий гимнастика тўғарига қатнашаётган қизлар жисмонан соғлом ва қадди-қомати тетик, адл бўлиб камолга етмоқдалар.

Спорт тўғаракларида қатнашаётган ўғил-қизларнинг ҳатти-ҳаракатларини кузатар эканмиз, уларда спортга иштиёқ кучли эканлигига амин бўлдик. Улар орасида эртанги кунда юртимиз довуғини дунёга танитадиган чемпионлар етишиб чиқишига қомил ишонч ҳосил қилдик.

Анорбой НОРҚУЛОВ,
“Milliy tiklanish” мухбири

АНЖУМАН

ДИНИЙ БАҒРИКЕНГЛИК,
МИЛЛАТЛАРАРО ТОТУВЛИК

ДЕМОКРАТИК ВА КУЧЛИ ФУҚАРОЛИК
ЖАМИЯТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ АСОСИЙ
ОМИЛЛАРИДАН БИРИДИР

Юртимизда диний бағрикенглик чуқур тарихий илди-га эга. Мустақиллик йилларида ушбу тарихий анъанага давлатимиз томонидан алоҳида эътибор қаратилган. Динлараро муносабатларни янада мустаҳкамлаш йўлида қилинган саъй-ҳаракатлар беиз кетмади. Ҳозирги кунда республикамизда 16 та диний конфессия мавжуд бўлиб, фуқаролар Конституциямиз қафолатлиб берган тенг ҳуқуқлилик асосида ҳаёт кечиришади, ҳуқуқий демократик давлат ва кучли фуқаролик жамиятини қуришда фаол иштирок этмоқда.

Ўзбекистон Миллий матбуот марказида “Диний бағрикенглик ва динлараро муносабатлар” мавзусида матбуот анжумани ўтказилди. Унда Ўзбекистон Республикаси Вази-рлар Маҳкамаси ҳузурдаги Дин ишлари бўйича қўмита, Ўзбекистон мусулмонлари идораси, республикада фаолият юритаётган ноисломий диний ташкилотларнинг раҳбарлари, шунингдек, хорижий ва маҳаллий ОАВ вакиллари иштирок этди.

Анжумани Ўзбекистон Республикаси Вази-рлар Маҳкамаси ҳузурдаги Дин ишлари бўйича қўмита раиси вазифасини бажарувчи Ортиқбек Юсупов очиб, жумладан шундай деди:

— Юртимизда фуқароларнинг виждон ва диний эркинлиги каби конституцион ҳуқуқларини таъминлаш, жамиятда диний бағрикенглик, динлараро дўстлик-ҳамкорлик қояларини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратилган. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва қонунлари виждон эркинлигини таъминлаш борасидаги халқаро ҳуқуқий ҳужжатларнинг барча талабларига жавоб бериш билан бирга, шўйналишда амалга оширилиши лозим бўлган таъминлаш ва тартибларни белгилаб беради.

Матбуот анжуманида иштирокчилар қўмитанинг виждон эркинлигини таъминлаш, жамиятда диний бағрикенгликни мустаҳкамлашга қаратилган фаолияти икки асосий тамойилга, яъни диний ташкилотларнинг ички ишларига аралашмаслик ҳамда улар билан самарали ҳамкорлини йўлга қўйилганлигини таъкидлашди.

Мустақиллик йилларида юртимизда юзлаб масжид, черков ва ибодат уйлари қурилди, қайта таъмирдан чиқарилди. Улар қаторида “Ҳазрати Имом” мажмуи, вилоятлар марказларидаги жомаъ масжид, православ, католик черковлари ва буддавийлик ибодатхонаси кабиларни кўрсатиш мумкин. Диндорлар ўз эътиқодларига хос ибодат ва диний маросимларни эмин-эркин бажариб келишмоқдалар.

— Халқимизнинг маънавий қадриятлари ва ислом маданияти, маърифатини тиклаш, ривожлантириш, тарихий ёдгорлик, зиёратгоҳ, муқаддас қадм-жоларни таъмирлаш ҳамда ободонлаштириш ишларига катта эътибор қаратилаётганлиги сир эмас, дейди Ўзбекистон мусулмонлари идораси раиси, муфтий Усмоҳон Алимов. — Ислом динини турли иғво ва бўғтонлардан ҳимоялаш, ўсиб келаётган ёш авлодга унинг инсонпарварлик, маърифатпарварлик ҳамда меҳр-мурувватлик қояларини сингдиришга алоҳида аҳамият берилмоқда. Бугунги кунда республикада 2 мингдан зиёд масжид фаолият юритаётди. Улар мусулмонларнинг диний эҳтиёжларини тўла-тўқис қондираётти. Ҳозирги кунда Ўзбекистон мусулмонлари идораси асосий эътиборни масжидларни замон талаблари асосида таъмирлаш ва жиҳозлаш, номозхоналар учун қулай шарт-шароитлар яратишга қаратмоқда. Шунингдек, Тошкент Ислом университети ва институтлари замонавий ўқув анжомлари билан жиҳозланди. Шу қаторда, 9 та махсус билим юртларида ҳам талабалар жаҳон андозаси асосида таҳсил олаётти. Илмий-теологик тадқиқот ва имом-хатибларнинг малакасини ошириш мақсадида “Имом Бухорий” халқаро маркази фаолияти йўлга қўйилган. Таъкидлаш жоизки, Ўзбекистон диний мутахассислар тайёрлаш борасида етарли тажрибага эга.

Тадбирда, шунингдек, рус православ черкови Тошкент ва Марказий Осиё Епархияси митрополити Владимир, Рим-католик черкови епископи Ежи Мацүлевич, арман апостол черкови руҳонийси Артак Лорециянлар юртимизда турли диний ташкилотлар орасида дўстона муносабатлар шаклланиши, жумладан, диний байрам ва тадбирларни биргаликда нишонлаш одат тусига қираётганини эътироф этишди.

Матбуот анжуманида журналистлар ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб олишди.

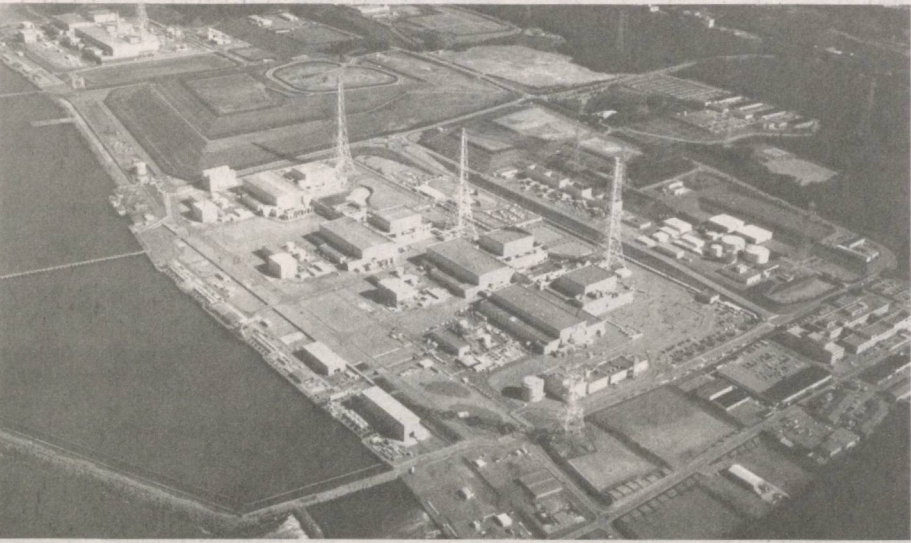
Э.ХЎҲАЕВ,
“Milliy tiklanish” мухбири

ХАЛҚАРО ҲАЁТ

ДУНЁДАН ДАРАКЛАР

Сейсмик фаол ҳудудда жойлашган Япония аҳолиси зилзила ва вулқонларнинг отилиши, ҳатто цунамиларни кўравериб табиатнинг шафқатсизлигига инжиқликларига кўникиб кетган. Бироқ, 2011 йилининг 11 мартида содир бўлган кучли ер силкиниши, кетидан қора ёвдек ёпирилиб келган цунами матонатли, метин иродали японлар ёдида бир умрга муҳрланиб қоладиган бўлди. Фукусима — бахтли орол магносини англатса-да, юз берган ушбу ҳодиса маҳаллий аҳолини бахтиқаро қилди. 5-6 кўйингиз, 7 баллик зилзилаларга парвоний палак японлар бу сафар Рихтер шкаласи бўйича 9 баллик ер силкиниши ва цунамига дуч келди.

● БИЗНИНГ ШАРҲ

“БАХТЛИ” ОРОЛНИНГ БАХТСИЗ КУНЛАРИ

километр майдонни йиллар давомида тозалашга тўғри келади. Ҳозир Японияда мамлакат аҳолисининг электр энергияга бўлган эҳтиёжини 29,3 фоизини қондира оладиган 55 та ядро реактори мавжуд. 2040 йилгача бу кўрсаткични 40 фоизга етказиш мўлжалланган. Бу ердаги барча замонавий АЭСлар ягона халқаро ёндашувлардан келиб чиққан ҳолда бунёд этилган, хусусан бу электр манбаи ишлаб чиқарувчи ишотлар эҳтимолий таъсирлар, цунами, торнадо, зилзила ҳатто самолётлар ҳужумига дош бера олиши кўзда тутилган.

Асосан, Ивате, Мияги, Фукусима ва Ибараки префектуралари табиий офатдан жиддий талофат кўрди. Япония ялпи маҳсулот ҳажмининг қарийб 6 фоизи ана шу ҳудудга тўғри келаркан. Ўнлаб санат корхоналари, автомобиль, темир йўл ва ҳаво йўллари бандаргоҳлар вақтинчалик ўз фаолиятини тўхтатди. Зилзила марказидан 373 километр узоқликда бўлишига қарамастан пойтахт Токио аҳолиси саросимада қолди. Хайриятки, бу ерда талфотлар деярли бўлмади.

Фукусима-1 АЭСидagi ҳалокатнинг олдини олиш мумкинми? Мумкин, дейишга асос бор. Халқаро атом энергияси таъминоти - МАГАТЭ станцияда юзага келган вазият ҳақида хавотирлик билдириб, бош оператор ТЕРСО компаниясини хавфсизлик чораларини қўришга даъват этганди. Бироқ мутасаддилар бунга маблағ йўқлигини айтиб, масъулиятни ўзларидан соқит қилганлигини кўпчилик яхши билади. 2008 йили катта саккизликка аъзо давлатлар саммитида ҳам атом энергетикаси хавфсизлиги тўғрисидаги масала кун тартибига қўйилган эди. Ўшанда МАГАТЭ вакили сўзга чи-

қиб, Япониядаги АЭСлар 35 йил ичида бор-йўғи уч маротаба текширувдан ўтказилганига эътиборни қаратганди. АЭСлар АҚШдаги “Женерал электрик” компанияси мутахассислари томонидан қурилган бўлиб, улар Фукусима-1 станциясидаги носозликлар борасида етарли маълумотга эга бўлган. Статистик маълумотларга мувожаат қиладиган бўлсак, 1896 йили ҳам Японияда кучли зилзила ва цунами кузатилган. Ўшанда тўлқин баландлиги ҳозиргидан бир неча баробар юқори, яъни, 38 метрга етган.

Сўнгги маълумотга кўра, 11 март кунини рўй берган фожеада қарийб 28 минг киши ҳалок бўлган ва бедарак йўқолган. Табиий офат мамлакат иқтисодиётига 250 миллиард АҚШ долларидан ортиқ зиён етказган бўлса-да, Япония ривожланган мамлакатлар орасида аввалгидек кучли зилзила қилишига умид билдирмоқда. 1995 йил Кобе шаҳрида содир бўлган зилзила оқибатлари қисқа фурсат — бир йилга яқин муддатда тугатилган эди. Бу галгиси ўта қийин масала бўлиб, вазиятни ўнглаш учун камида 5 йил вақт керак бўлади.

Япон олимлари денгизга йод-131 ва цезий-137 радиактив моддалари сизиб чиққанини аниқлашган. Токио, Фукусима, Ибараки, Тибса, Сайтама, Татигидаги бир литр сувда юз беккерлейдан ортиқ радиактив йод топишган. Станциядаги дизел генераторлар ишламай қолган, реакторларни совутиш қўл меҳнати билан амалга оширила бошлади, яъни денгиз сувини қуйишга тўғри келди. Радиация нурларининг кўтарилиши мутахассислар ишини янада қийинлаштирди. Реакторларни ҳадеб денгиз суви билан совутиш яхшилик билан тугамаслиги-

ни тўғри англаган ходимлар чўчук сувдан фойдаланишга ўтди. Шўр сув таркибида туз кўп бўлгани боис станциядаги ускуналарда эрозия ҳосил бўлади. Авария оқибатларини тугатиш чоғида Фукусима АЭСи ходимларидан 20 нафардан ортиги 180 миллизевертдан нурлангани аниқланди. Япония соғлиқни сақлаш вазирлиги бу соҳада ишлаётганлар учун йилга 250 миллизеверт етарли, деб ҳисобламоқда. “Атом камикадзе”ларининг айримлари мейёридан 180 баробардан ортиқ нурланибди.

Эътибор берган бўлсангиз, ер юзидаги АЭСларнинг кўп қисми соҳил бўйига қурилган. Чунки, бу ишотлар кўп сув талаб қилади. Ҳозир дунё мамлакатларида чўчук сув муаммоси долзарблигича қолмоқда. Шу боисдан денгиздан узоқ мамлакатлар АЭСни қуришга мажбур бўлиб, Дания бўйида АЭСлар қуриш ўта қўлай ва арзонга тушади. Чунки, денгиз суви дарё ва кўл суви каби тез исимайди. Бундан ташқари денгиз сувидан фойдаланиш катта миқдордаги чўчук суви тежаш имконини беради. Бироқ, Францияда бунинг аксини кўриш мумкин. Мамлакат атом саноати аҳолини 78 фоиз электр энергия билан таъминлаб келмоқда. “Электросити де Франс” компанияси йилга дарё ва кўлларидаги 19 миллиард кубометрга яқин чўчук суви ишлатмоқда. Бу мамлакат аҳолиси ярми истеъмол қиладиган сувдир. 2003 йилнинг кузидаги жазирада 58 та реакторни бошқариб турувчи “Электросити де Франс” 10 дан ортиқ станцияни тўхтатиб, 10 баробар қимматга 300 миллион еврога четдан электр энергия импорт қилишга мажбур бўлди.

ННХ телеканали тарқатган

маълумотга кўра, зилзила ва цунами оқибатида эвакуация қилинган қочқинларнинг 70 фоиздан ортиғи ўз уйига қайтишни истамокда. Бироқ уларнинг бошланаси вайрон бўлган, янги иморат қуриш учун катта маблағ зарур. Ўз уйини тарқ этганлар асосан, балиқчилик компаниясида ишлаётганлардир. Жабрдийдаларнинг аксарияти қисқа фурсатда лоқал вақтинчалик яшайдиган уйлар, мактаблар, болалар боғчаларини қуриш кераклиги ҳақида кўйини гапиришади. Ўтган шанба кун Европа мамлакатлари Япониядан экспорт қилинаётган маҳсулотлар сифатини текшириш борасида назорат ишларини қўчатириди. Улар таркибидаги йод ва цезий изотоплар инсон саломатлиги учун жуда хавфлидир. Айниқса, балиқларда сувга нисбатан радиация кўпроқ тўпланади экан. Масалан, бир литр сувда 100 беккерелей захарли модда бўлса, балиқларда бу кўрсаткич 10 минг беккерелейга тенг. Ушбу офат Япония ва бошқа ҳамкор мамлакатлар иқтисодиётига қандай таъсир қўрқатиши ҳақида тўхталидиган бўлсак, АҚШ ва Хитой бундан хавотирланмаса ҳам бўлади. Чунки, АҚШнинг экспорт ҳажми 5 фоиз, Хитойники эса 8 фоизни ташкил этади. Иқтисодиёти ривожланган 10 та мамлакат рўйхатида кирувчи Австралияда эса бунинг аксини кўрамыз. Яшил қитъа экспорт ҳажмининг 19 фоизи айнан кунчиқар юртга йўналтирилган. Евро зонадаги мамлакатларнинг улуши бор-йўғи 2 фоизни ташкил этади.

Япониядаги АЭСда содир бўлган муҳим ҳодиса атом энергетикасига эга ўнлаб мамлакатларни хушёр тортирди. Германиядаги 17 та АЭСдан 7 таси 2011 йилнинг охирида ёпиладиган бўлди. Швейцарияда 4 та АЭС қурилган бўлиб, улар аҳолининг электр манбаига бўлган эҳтиёжининг 40 фоизини қоплайди. АЭСлар анча эскириб қолгани учун конфедерацияда 2013-2014 йилларда АЭСларни ёпиш масаласига бағишланган референдум ўтказилиши мўлжалланган. АЭСни қуриш халқаро атом энергияси агентлиги - МАГАТЭ ҳамкорлигида амалга оширилгани маъсадга мувофиқ. Бамаслаҳат иш юритиш албатта, фойдадан холи эмас. Чернобиль, Фукусима АЭСидagi каби ҳалокатлар атом станцияларига эга мамлакатларни хушёр тортириши даркор.

Сўнгги хабарларга кўра, айни пайтда ҳам вазият мураккаблигича қолмоқда. ТЕРСО компанияси ходимлари станциядаги радиациядан зарарланган 11,5 минг тонна суви Тинч океанига оқизиб юбормоқда. Бундан ташқари радиактив сувнинг океанга тарқалиб кетишининг олдини олиш мақсадида махсус сузувчи мосламаларни ўрнатиш режалаштирилган. Зилзила ва цунами оқибатида Фукусима-1 ва Фукусима-2 станциялари ёпилган. Бу эса ёз мавсумида 15 миллион кв. электр энергияси тақчиллигини юзага келтиради.

Азизжон ПЎЛАТОВ

“Гагарин” яна орбитада

Халқаро космик станцияга юбилей экспедиция амалга оширилди.

Фазо кемаси Ю.Гагариннинг биринчи бор коинотга қилган парвозига 50 йил тўлиши муносабати билан учирилган. Экипаж аъзолари ярим йиллик парвоз давомида 47 дастур бўйича ишларни давом эттириши ва 3 та янги тадқиқотни бошлаши мўлжалланган.

Ишсизлик юқори даражада

Буюк Британияда ишсизлар сони сўнгги тўрт ойда 46 мингга ошган.

Матбуот нашрларининг тарқатган хабарича, аҳоли орасида, айниқса, ёшларнинг бандлигини таъминлаш масаласи мураккаблигича қолмоқда. 24 ёшгача бўлганлар ўртасидаги ишсизлар сони 950 мингдан ошган. Бу 1992 йилдан бери қайд этилган энг юқори кўрсаткичдир. Хабарларга қараганда, айни пайтда мамлакатда ишсизлар сони 2 миллион 500 мингдан ошган.

Вакцинага қизиқиш катта

Бангладешда 300 мингдан зиёд одамда вабога қарши вакцинани синовдан ўтказиш мўлжалланган.

Ҳиндистонда ишлаб чиқарилган мазкур препарат таъсир кучининг юқорилиги ва арзонлиги билан кўпчиликнинг эътиборида. Вакцинанинг илк синовини мамлакатнинг Мирпур шаҳри — вабо хасталиги энг аваж олган ҳудудда ўтказилади. Эмланган қишлар тўрт йил мобайнида шифокор назоратида бўлади.

Учинчи носозлик

Нью-Йоркдан Парижга йўл олган самолёт ёқилғи тизимида юзага келган муаммо туфайли аэропортга қайтиб кўнишга мажбур бўлган.

ИТАР-ТАСС хабарича, бундай носозлик «А-380» русумли самолётда учинчи марта кузатилди. Мутахассисларнинг фикрича, ҳар қандай янги самолётда техник муаммолар учраши табиий ҳол. Вақт ўтиши билан эса у янада тақомиллашади.

Дунёдаги энг катта йўловчи ташувчи самолёт «А-380» бир вақтнинг ўзида тўққиз юз йўловчини ташиш қувватига эга.

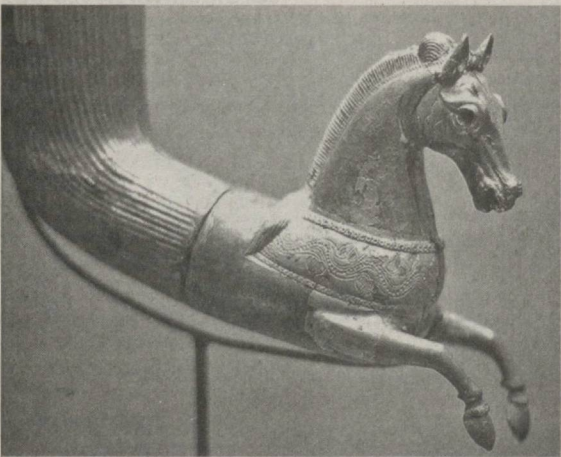
Моҳирур НАБИЕВА

● РАНГИН ДУНЁ

ҚАДИМГИ ТОПИЛМАЛАР

УЛАР ЎТМИШДАН СЌЗЛАЙДИ

БОРОВА ХАЗИНАСИ

1974 йили Болгария ҳудудидаги Борова қишлоғининг чекка даласида бир тракторчи ер қазитганида беҳосдан қандайдир буюмларни топиб олади. Бундан хабар топган археологлар тезда ишга киришиб, қишлоқнинг ҳамма ерини текшириб чиқишади. Олимлар қишлоқдан бошқа шунга ўхшаш буюмлар топаолмагани боис бу хазинани

аввалги 360-380 йиллар орасида тайёрланганлигини аниқлашган. Олимлар ушбу топилмалар Мармар денгизги қирғоғида жойлашган Беос шаҳридаги фракияликлар бадий санъатини ривожланиш даврига, яъни подшоҳ Котис I ҳукмронлик замонида тааллуқли дейишмоқда. Фракияликлар буюмларидаги тасвирларда уларнинг урф-ода-

ти, маданияти яққол акс этганлиги боис, бу топилмалар мутахассисларга қадимги маданият ҳақида бирмунча маълумотлар тўплашга кўмак бериши шубҳасиз. Маълумки, антик даврда Юнонистоннинг айрим шаҳар-давлатларида диний раҳнамо, яъни бош қохин мамлакатнинг сиёсий етакчиси ҳам ҳисобланган. Унинг олий ҳокимиятининг рамзи шох ҳисобланган. Шу боис шох қўринишидаги буюмлар ниҳоятда қадрланган. Буюмларнинг биридаги отнинг тасвири эса фракияликлар ҳаётида от мукаддас ҳисобланганидан дарак беради. Шох Котис I ўз даврида куёвига икки уюр оқ от совға қилгани ҳақида ҳам маълумотлар мавжуд.

Топилмалар орасидаги яна бир буюмда — қумушдан ясалган хумдаги тасвирда ҳаёт сахналари акс эттирилган. Хумдаги тасвир иккига ажратилган бўлиб, юқорида олтин суви югуртирилган кийимларда ўша давр қаҳрамонлари ва авлиёлари тасвирланган. Хумга чекилган яна бир сахна қўринишида афсоналардаги Дионис ва Ариаднанинг тўйи томошасидан лавҳа акс этган. Подшоҳ Котис I саройи устаси томонидан ишланган ушбу буюмлардан турли маросимларда фойдаланилган. Бу топилмалар ёрдамда тарихчи олимлар фракияликлар ўтмишига оид бир қанча маълумотларга эга бўлишган.

БЕШ ОҒАЙНИ ҚЎРҒОНИ

Дон дарёси қирғоғида жойлашган Беш оғайни қўрғони асрлар оша кенг текисликда бетакрор манзарани намоеён этиб келмоқда. Азалдан бу қўрғон сайёҳ ва тадқиқотчиларни ўзига ром этиб келган. Ҳатто, у ҳақида маҳаллий аҳоли орасида бир қатор афсоналар ҳам юради.

Мутахассислар 1871 йил ўтказган тадқиқот хулосасида Беш оғайни қўрғони қадимги Танаис шаҳрининг бир қисми бўлиши мумкин, деган хулосага келишган.

Хуллас, 1954 йили В.Шолов бош-

чилигида бир гуруҳ тадқиқотчилар ушбу текисликдаги жамики сирли қўрғонларни текширишади ва турли топилмаларга дуч келишади. Олимлар қўрғонларнинг биридан шохона кийимда дафн этилган ёш жангчининг жасадини топишади. Тўғрироғи, унинг кийимидан факатгина тилла тўноғич, жавоҳиру қимматбаҳо тошларгина сақланиб қолган холос. Шунингдек, жангчининг ёнидан яна тилла узук, олтиндан ясалган япроқ елимланган ёғоч сопили темир қилич ҳам топишган эди.

Феруза АБДУЖАМИЛОВА

МИЛЛИЙ ҚАДРИЯТЛАР ФЕСТИВАЛИ

Шу кунларда юртимизнинг деярли барча ғўшаларида халқ томоша санъати ва миллий ўйинлар фестивалининг вилоят босқичи бўлиб ўтмоқда. Фестивалдан кўзланган асосий мақсад бадий ҳаваскорликни ривожлантириш, ўзбек халқ томоша санъати ва миллий ўйинларимизни тиклаш, янги овоз соҳибларини кашф этишдан иборатдир.

Яқинда Бухоро шаҳридаги Сомониёлар маданият ва истироҳат боғида ўтказилган фестивалда 9 та йўналиш бўйича 200 нафардан зиёд иштирокчи қатнашди. Улар "миллий ўйинлар", "дорбозлик", "анъанавий цирк", "кўғирчоқбозлик", "рақс", "ашула", "лапар ва ўлан ижрочилиги" ҳамда "аскиячилик" каби номинацияларда беллашишди.

Худди шундай тадбир Қашқадарё вилоятининг шаҳар ва туманларида ҳам ўтказилди. Фестивалда иштирок этган китоблик бадий ҳаваскорлик жамоалари ўз чиқишларида тўй ва бошқа маросимларда айтиладиган лапар ва ўланларни ижро этишган бўлса, Шаҳрисабз шаҳар маданият саройида Номоз бобо Тўраев миллий халқ ўйинларимиздан бири "От ўйини"ни намойиш қилиб берди. Чироқчи туман Агроев колледжиде эса фестиваль иштирокчилари мақом ва катта ашулаларни маромига етказиб ижро этишди.

Фестиваль якунида ғолиблар ташкилий қўмитанинг диплом, faxрий ёрлик ва эсдалик совғалари билан тақдирланишди.

"ҚУЁШ СОАТИ"

Жиззах вилоят халқ ижодиёти ва маданий маърифий ишлар илмий услубият маркази томонидан номоддий маданий мерос объектларини аниқлаш, муҳофаза қилиш, сақлаш ва ҳужжатлаштириш бўйича махсус режа ишлаб чиқилди.

Мазкур режага кўра худудга хос "Оломон кўпкари", "Улоқ", "Қиз қувди" каби улоқ-кўпкари турлари ҳамда Ғаллаорол туманидаги қадимий сак қабилаларига тегишли "қуёш соати" ўрганилади. Ҳозирги кунда кўримсиз тепаликлар кўринишидаги ушбу "қуёш соати" ёрдамида ажодларимиз фасл, вақт ва об-ҳавони аниқлашган.

АНЪАНАЛАРНИ ДАВОМ ЭТТИРИБ...

Косонсойлик Машхура Аҳмедова бир неча йиллардан буён миллий хунарамандчилик намуналарига замонавийликни уйғунлаштирган ҳолда янги-янги махсулот турларини яратишда ёшларга устозлик қилиб келади.

Бевоситаси у раҳбарлик қилаётган "Машхура Абдумутал қизи" хусусий корхонаси бугунги кунда қадимий палак, чойшаб, ёстиқчилд, қўшқийиқ ва турли хилдаги кийимларни тикишни йўлга қўйиб, "устоз-шогирд" аъёнасини давом эттириб келмоқда.

Мухтасархон
КАРИМОВА

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН "МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ" ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ

ХОМИЙ: «МАТБУОТ ТАРҚАТЎВЧИ» АКЦИЈАДОРЛИК КОМПАНИЯСИ

Азалдан шарқ мамлакатларида, хусусан, Марказий Осиёда ғўзалликка интилиш, уй-жойларга, оддий буюм ва кийимларга ҳам сайқал бериб безатиш оддий ҳол ҳисобланган. Ўзбек миллий каштачилиги тарихи узоқ ўтмишга бориб тақалади. Зеро, унда халқимизнинг қадимий аъёналари, қадриятлари ўз ифодасини топган. Истиқлол туфайли қадимги бу санъат турига ҳам замонавий руҳ берилди.

Амалий безак санъатининг каштачилик тури амалий санъатнинг қадимий соҳаларидан бири бўлибгина қолмай, ўзига хос хусусиятга эгалиги билан ҳам ажралиб туради. Археологик топилмалар каштачиликнинг нечоғлик қадимийлигини табиий муҳит билан боғлиқ ҳолда ҳар бир халқнинг маданияти ва санъати билан биргаликда ривож топганини кўрсатади. Ўрта Осиёда, айниқса, ўзбек, туркман, тожик аёллари ўртасида каштачилик кенг тарқалган. Кашта тикиш услубларининг турли-туманлиги ўзбек каштадўзлари санъатидан ва маҳоратидан далолат беради. Масалан, Нурота, Бухоро, Самарқанд каштачилик маҳсулотлари йўрма кандаҳаёл чок билан, Шаҳрисабзда йўрма ироқи, Тошкентда эса кўпроқ босма чок билан тикилган. Мамлакатимиздаги мавжуд каштачилик мактаблари жуда бой тарихий-ижтимоий ҳамда фалсафий-рамзий генезисга эга бўлиб, ҳар бир худуднинг географик ўрни, табиатига кўра алоҳида кашта турлари мавжуд. Бугунги кунда ана шундай турли-туман қадимги аъёналарни ёш авлодга етказиш, уларни боқий қадриятларимизга ҳурмат руҳида тарбиялаш ҳамда қизиқиши бўйича касб-хунарга йўналиштиришга катта аҳамият бериб келинмоқда.

РАНГИН ОЛАМ

ҲАЙРАТ

Қусто исмли олим инсоният нигоҳини уммонлар тубига қаратиб, бизни бир сирли олам билан таништирди. Қусто командаси лентага муҳрлаган фильмлардан бири балиқлар ҳаётига бағишланади. Шу фильмни неча бор кўрсам-да ҳайратим асло камаймайди. Увильдириқлардан пайдо бўлган мурғак балиқчалар туғилган жойларидан неча юз минг километр масофага узоқлашиб кетадилар. Аммо ҳаётлари сўнггида юз минг машаққат билан, қанчадан-қанча табиий, сунъий тўсиқлардан ўтиб, туғилган жойларига қайтадилар. Кўз очиб уммон тубини кўрган маконларида, аввал увильдириқ қўйиб, сўнг аста жон таслим қиладилар.

Телевидениеда Африка ва Латин Америкаси чангалзорлар

ХАЛҚ АМАЛИЙ САНЪАТИ

ИПАК ИПЛАР ЖИЛОСИ

ХАЛҚ АМАЛИЙ САНЪАТИ МАКТАБИ

Мамлакатимизда бугунги кунда каштачилик ва зардўзликдан сабоқ беришда катта таърифага эга бўлган олий маълумотли чевар-уста ўқитувчилар жалб қилинган қатор мактаблар фаолият юритиб келмоқда. Жумладан, Тошкент шаҳар Олмазор туманидаги 326-сонли ихтисослаштирилган умумтаълим мактаби ҳам қизларни ёшлигиданоқ миллий амалий санъатга бўлган қизиқишини янада мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда.

— Мактабимизда каштачилик дарслари назарий ва амалий машғулотлар асосида олиб борилади, дейди ўқитувчи Қўйсиной Худойкулова. — Таъкидлаш лозимки, қўйлак ва бошқа буюмларга каштачилик ва зардўзлик безакларини беришдан аввал матога безак бериб, кейин бичиш-тикиш ишлари амалга оширилади. Шунинг учун бу йўналишдаги машғулотларда асосан матога каштачилик ва зардўзлик сай-

қалларини тикиш усуллари ўргатилади. Бундан ташқари дарслар жараёнида турли майда буюмларни тикиш усуллари (аёллар дўпписи, келинлар шарфи ва пешматлари, қуёв тўн ва саллалари, ётоқхона буюмлари, дастурхон ва салфеткалар, бисер тикиш) ҳам ўзлаштирилади. Албатта, кийим ва буюмларни каштачилик ва зардўзлик усулларида безатиш уddалаш ҳар кимнинг ҳам қўлидан келавермайди. Бунинг учун сабр-тоқат ҳамда таърифага эга бўлган олий маълумотли чевар-уста ўқитувчилар жалб қилинган қатор мактаблар фаолият юритиб келмоқда. Жумладан, Тошкент шаҳар Олмазор туманидаги 326-сонли ихтисослаштирилган умумтаълим мактаби ҳам қизларни ёшлигиданоқ миллий амалий санъатга бўлган қизиқишини янада мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда.

ШАРҚ ГУЛИ

Бугунги кунда мамлакатимизнинг ижтимоий ҳаётида аёлларнинг фаоллигини ошириш мақсадида қатор амалий ишлар қилинмоқда. Айниқса, каштачилик ва зардўзлик, хунарамандчилик каби амалий санъат дурдоналарини яратиб келадиган аёлларга эътибор ўзгача. Бундан ташқари уларга каштачилик ва зардўзлик кийимлари ва буюмларини тикиш учун буюртмалар қабул қилиб, ўз ишларини ташкил этишлари ҳам шарафлиқ яратилган. Бу эса аёлларнинг ўз ўрнида оила иқтисодий ривожига ҳам катта ҳисса қўшаётганини англатади.

— Қадимий санъат турларидан бири бўлган каштачилик намуналарини асосида яратилган

лари суратга туширган фильмларни кўп бор намойиш қилишди. Яна ҳайрат, тушуниб бўлмайдиган сир-синаот. Ўғри, қароқчи, текинхўр қушлар, тайёрга айёр қушлар, боласини бировга ташлаб кетадиган сурбет қушлар, зурриёти учун ўлимга тик бора оладиган онаизор қушлар, рассом қушлар, ҳофиз қушлар, тўқувчи қушлар...

Биттаси минг уриниб ин қуради, бошқаси пойлаб туриб, уни эгаллаб олади. Биттаси қурган инига тухум қўяди, бошқаси бошини қотириб ўтирмай, шу тайёр инга тухумлайди. Биттаси ин қуриш учун узоқ-узоқларга учиб, ҳориб-толиб, оғзида хас-хашак олиб келади. Бошқаси эса йўлда унга ҳужум қилиб, оғзидаги чўпни олиб қочади. Биттаси сув юзасига чиқиб қолган балиқларни тумшугига олиб, ҳавога кўтарилиши билан текинхўр қароқчи қушларга

ишларим билан турли кўргазмаларда қатнашиб келаяпман, дейди каштачи Сурайё Мухамедова. — Ёшлигимда буюмлардан шарқ гулларини тикишни ўрганганимдан ҳамда бу касб орқали бугун оиламга нафим тегаётганидан жуда хурсандман. Айниқса, кўргазмаларда қатнашганимда кашталар, сўзана-ларимиз кишиларда қизиқиш уйғотаётганини кўриш бизни янада илҳомлантириб, янги-янги ижодларга ундамоқда. Шунингдек, кўргазмалар ташкил этилишининг яна фойдали томонларидан бири республикамизнинг турли худудларида каштачилик билан шуғулланаётган чеварларимизнинг ишларини кўриб, ўзаро фикр алмашиш, янгиликлар билан ўртоқлашиш имконига эга бўлаяпмиз.

Кашталарнинг ҳар бири ўзига хос эстетик ва маънавий вазифани бажаргани боис, улар ишлатилишига кўра турли хил нақшлар билан безатилади. Масалан, сўзана, зардеворлар қадимдан уй кўрмага кўрк қўшиб келган. Каштачилик ҳамда зардўзлик намуналарини нафислиги ва ранглар уйғунлигида ифодаланиши билан киши эътиборини тортади.

Хусусан, бугунги ёш каштадўзлар аъёнавий ва маҳаллий намуналарни ўрганиб, улардан нусхалар тикиб, ўзига хос нақшларни ҳам киритишаётгани, бунинг натижаси ўлароқ уларга замонавий руҳ бахш этилаётгани ҳамда бетакрор композициялар яратилаётгани таҳсинга лойиқ. Энг муҳими, уларнинг бари инсон қўли билан яратилмоқда. Бу эса каштадўзлик юртимизда сайқал топиб, келажакда янада тараққий этишидан далолатдир.

М.ХУДАЙБЕРГАНОВА,
«Milliy tiklanish»
мухбири

Ахмад ОФА

ЎГИТ

Бўлса бир хунаринг, агар юз айбинг,
Дўст наздида хунар ёпар юз айбинг.

Машаққат чекмаган топмас хазина,
Тун ортидан кундуз келар ҳамиша.

БИЛАСИЗМИ?

Буюк Британиялик Сэм Маккарти-Фокс 40 000 та шиша шарчалардан иборат шахсий коллекция соҳибидир. Бундан ташқари, коллекция орасида оптик тола ва яримқимматбаҳо тошлардан ясалган ноёб шарчаларни учратиш мумкин.

Германиянинг Динслакен шаҳрида истикомат қилувчи Ангелика Унфергау авторучка йиғишга муқкасида кетган. Ҳозирда унинг бисотида 137 та мамлакатдан келтирилган 168 700 та авторучкаси бор.

ТУРФА ОЛАМ

ҒОР ИЧИДАГИ ТОПИЛМА

АРХЕОЛОГЛАР ҚҲЙИ КАЛИФОРНИЯ (МЕКСИКА) ШТАТИ ХҲДУДИДАН САККИЗТА ҚАДИМГИ МАНЗИЛҒОҲНИ АНИҚЛАШДИ.

Ғор ичида жойлашган манзилгоҳларда бир замонлар кўчманчи қабилалар истикомат қилишган экан. Олимларнинг тахминича, қадимги манзилгоҳлар 8 минг йиллик тарихга эга бўлиши мумкин. Шунингдек, археологлар ушбу манзилгоҳлардан турли хил ов қуроллари, ўқ-ёйлар, уй-рўзгор буюмлари ҳамда йиртқич ҳайвонларнинг бир нечта суяк қолдиқларини топишган.

ЭНГ УЗУН АВТОБУС

ҚУРИТИБЕ (БРАЗИЛИЯ) ШАҲРИДА ДУНЁДАГИ ЭНГ УЗУН АВТОБУСНИНГ ТАҚДИМОТ МАРОСИМИ БЎЛИБ ЎТДИ.

Манбада келтирилишича, экологик тоза дея таърифланаётган автобус соя мойи асосидаги биоёқилғида ишлайди. Автобус 170 нафар йўловчинини ўзига сифдира олади.

Қолаверса, ушбу транспорт воситаси махсус сенсор датчикка эга бўлиб, чорражадаги светофорнинг яшил чирогини маълум сонияга ёқиш имконига ҳам эга. Энг муҳими, оддий автобус 40 дақиқада борадиган манзилга (9 бекатдан иборат 23 километрлик масофа) экоавтобус бор-йўғи 25 дақиқада элтиб қўяркан.

ОВОЗСИЗ "СИЧҚОНЧА"

NEXUS КОМПАНИЯСИ МУТЛАҚО ШОВҚИНСИЗ КОМПЬЮТЕР СИЧҚОНЧАСИНИ ЯРАТДИ.

Мазкур ўзига хос сичқонча шовқин-суронни хушламайдиганлар учун яратилган, десак хато бўлмайди. Ҳатто, кликар устига боссангиз ҳам унинг саси эшитилмас эмиш. Кичик шедевр симсиз бўлиб, оптик асосга эга. У ҳар қандай компьютер ва ноутбукларга мос тушади. Сичқонча ААА батареяларидан қувват олиб ишлайверади. Ҳозирда ушбу янгилик теле ва овоз ёзиш студияларида синовдан ўтказилмоқда. Синов ижобий натижа берса, компания шунга ўхшаш компьютер сичқонларининг яна бир янги турини яратишини маълум қилди.

КЎП СУЗИШ ХАВФЛИ

ИСПАНИЯЛИК ТАДҚИҚОТЧИЛАР ДОИМИЙ СУЗИШ БИЛАН ШУҒУЛЛАНУВЧИЛАР БЕДАВО КАСАЛЛИККА ЧАЛИНИШИ МУМКИНЛИГИ ҲАҚИДА ОҒОХЛАНТИРИШМОҚДА.

Уларнинг берган хулосасига кўра, сув хавзаларида муттасил сузган инсон бора-бора қовуқ саратонига мубтало бўлади. Чунки, улар сузаётган сув доимий равишда хлорлаб турилади. Натижада, тери орқали организмга хлор керагидан кўп миқдорда сўрилиб, қовуқ саратонини юзага келтиради. Шифокорларнинг фикрича, узоқ душ қабул қилиш ва яна соатлаб ваннада ўтириш ҳам ана шу касалликни келтириб чиқариши мумкин.

З.ЗОИРЖОНОВ тайёрлади

Газета ҳафтанинг чоршанба куни чиқади. Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан № 0223 рақами билан рўйхатдан ўтган. Буюртма — Г 423, Адади — 7411
Саҳифаловчи: Акбар ШОДИЕВ
Навбатчи муҳаррир: Исмаи ХУДОЕВ
Навбатчи: Дилфуза РЎЗИЕВА
Электрон почта: e-mail: milliyti@sarkor.uz

Босишга топшириш вақти — 21.00. Топширилди — 00.20.